

Felelőtlen irások

Mintha egyéb gondunk-bajunk se volna, egyik-másik bucaresti-i lap még mindig azért van elkészítve, mert nem halad eléggé gyors tempóban az erdélyi és bánáti városok romanizálása. Az az idegen külföldi olvasó, aki ezeket a cikkeket figyelmesen olvassa át, arra a téves meggyőződésre juthat, hogy nincs az országnak fontosabb és jelentőségesebb problémája annál, hogy hogyan lehetne eltüntetni a romániai városoknak azokat a polgárait, akik magyarnak, szásznak, németnek, vagy bulgárnak születtek, fajuk szerint.

Számtalanszor hangsúlyoztuk már e hasábon, hogy mennyire káros szolgálatot tesznek azok a bucaresti-i sajtóorgánusok az ország külföldi és belföldi konszolidációjának, amelyek még mindig az elfogultság mesterséges fújtatójával szítják az ellentéteket, az ország különböző nemzetiségű állampolgárai ellen. A bucaresti-i sajtó egy részének rémlátásai szerint, a nagyváradi, a kolozsvári, a temesvári villanysztrájkok gazdasági kényszerreakciói ma sem egyebek még, mint a kisebbségi kereskedők, iparosok és háztulajdonosok nagyarányú demonstrációi az üzemek román vezetésével szemben. Mintha nyoma se lenne a gazdasági krízisnek, amely igazán nem ismeri a nemzetiségi különbségeket, — van egy része a széles nagyvilágnak minálunk, ahol az ember és az állampolgár értékének fölbecsülése ott kezdődik, hogy mi a nemzetisége, vagy mi a vallása...?

A szakértők kormányának aralonirajutása után mindenki azt hitte, hogy végre elkövetkezett az idő, amidőn minden egyes polgárt szaktudása alapján értékelnék. Be kell vallanunk, hogy alaposan tévedtünk. A magyar vasutasokat, a magyar köztisztviselőket, különféle címeken rendezett nyelvvizsgák torturáin keresztül buktatták ki évtizedes tapasztalatokkal betöltött állásaikból. A szakértelem kérdését a kisebbségi közalkalmazottak és tisztviselők esetében a grammatikai felkészültség hamis mértékével mérték. A magyar váltóórától stílusgyakorlatokat követeltek és a városi és megyei tisztviselőktől történeti tudási felkészültséget, a saját mesterségük aianos tudása helyett. És amikor bekövetkezett a vasúti katasztrófa elmaradhatatlan szériája, amikor egyre-másra jöttek nyomára a közpénzek kezelése körüli visszaéléseknek, amikor hirtelen megállott egyik-másik közüzem megbízhatónak hitt apparátusa, akkor egyetlen egy bucaresti-i lapnak sem jutott eszébe a szélnék eresztett kisebbségi szakemberek hiányát nevezni meg a bekövetkezett események okául.

Bizonvára nem titok Bucurestiben sem, hogy Csehszlovákiában, a kisebbségek által lakott tartományokban, a köztisztviselők még ma sem beszélnek valamennyien csehül. De azért senkinek sem jutna eszébe azzal gyanúsítani meg a kisebbségi közhivatalnokokat, hogy nem értenek a közigazgatáshoz. Elzász-Lotharingiában a német nemzetiségű állami tisztviselőket, a francia nyelv hiányos tudása miatt sem bocsájtották el állásukból.

A tekintélyes és a szakértők kormányának nálunk sem a szakértelmét, sem a tekintélyét nem gyarapítják azok a megnyilatkozások, amelyek a türelmetlenség elfogultságainak adnak felelőtlen tápot egyes fővárosi lapok hasábjain. Olyan időkben, amikor a kormány az egész ország áldozatkészségére apellál, amikor egyformán nyomorog a román, a magyar, a német nyugdíjas és köztisztviselő. Amikor az ország kisebbségi állampolgáraitól azt kívánja a kormány, hogy öntudatosan vállalják részüket a „nemzeti hozzájárulás” országmentő akciójából, joggal elvárhatjuk, hogy küzdelmes munkánk méltányolt megbecsülésre talál a gyakori inzultusok helyett.

Megtorló intézkedések a külföldi devizakorlátozások ellen

A kompenzációs pénztárt a Banca Nationala mellett állítják fel — Minden kifizetés csak a pénztár útján történhetik meg — Az importárk ellenértékét letétbe kell helyezni — Tárgyalások a közös kompenzációs pénztár felállítására

Bucurestiből jelentik: A kormány váratlanul nagy szenzációt keltő törvényjavaslatot készített elő, amelyet ma este már a képviselőház elé is terjesztett. A javaslat értelmében a kormány olyan intézkedéseket léptet életbe, amelyek közeli rokonsággal bírnak azokkal a devizakorlátozó rendeletekkel, amelyek ma az európai piac tekintélyes részét uralják. A román kormányt ennek a törvényjavaslatnak a betervezésére a szomszédos államok korlátozó intézkedései késztették, amelyek egyre inkább veszélyeztették a romániai exportörök és egyben a romániai devizagazdálkodás érdekeit.

Tudvalevő, hogy a kormány Magyarországgal és Ausztriával már hosszabb idő óta

tárgyalásokat folytat közös kompenzációs pénztár felállításáról, amely az illető országok romániai tartozásait és követeléseit lebonyolítaná. Cézár Popescu kereskedelemügyi államtitkár jelenleg is Bécsben tartózkodik, ahol illetékes körökkel éppen ezekről a kérdésekről tárgyal. Az eddigi megbeszélések azonban mindaddig nem jöttek sikerrel, az itteni exportöröknek nem állt olyan ut rendelkezésükre, amellyel áruik ellenértékét megkaphatnák. Argetoianu pénzügyminiszter ennek következtében kénytelen volt megtorló rendszabályokat fogantatni ezekkel az államokkal szemben és az erről szóló javaslatot már ma este a parlament elé terjesztették.

A javaslat nagyfontosságú pontjai:

Azon államokkal szemben, amelyek a devizakereskedelmet szabályozva, megakadályozzák a román tartozások tényleges, vagy jogi kiegyenlítését, az összes fizetések ezentul a Banca Nationala mellett felállítandó kompenzációs hivatal útján történnek. A kompenzációs hivatal a pénzügyminiszter, az ipar- és kereskedelemügyi miniszter, a külügyminiszter és a Banca Nationala delegátusaiból fog állani. A kompenzációs pénztár felhatalmazást nyer minden olyan intézkedés megállítására, amelyeket a romániai devizaforgalom és devizakereskedelem érdekében szükségesnek tart. Minden direkt, vagy indirekt fizetés a fentemlített országok részére csakis ennek a hivatalnak az útján eszközölhető.

Az összes adóssok, akiknek a fentemlített országokban fizetni valójuk van, a kérdéses összeget a kompenzációs pénztárnál fogják lejben lefizetni, a hivatal által megállapított árfolyamon.

A szóbanforgó államokból a behozatal csak egy bizonylat alapján történhetik, amelyet az árut importálni óhajtok kapnak a kompenzációs pénztártól, amely előtt kötelezik magukat, hogy letétbe helyezik az importált áruk ellenértékét. Az importált árukról szóló számlát lej-

A törvény ellen vétők egy millió lejig terjedő pénzbírsággal és 15 napig terjedő fogházzal büntethetők. Visszaesés esetén pedig egy évig terjedhető fogház szabható ki.

Az ország gazdasági érdekeinek védelmére felhatalmazza a törvény a minisztortanácsot, hogy kivételes módon bármilyen, a törvényen túlmenő intézkedéseket is megteheszen, esetleg a szóbanforgó államok áruinak Romániába való bevitelét eltiltsa. Ezek az

ben kell kiállítani, viszont a Romániából exportált árukról szóló számláknak az importáló ország valutájában kell kiállítva lenniük.

A pénzügyminiszterium a Banca Nationalával együtt felhatalmazást nyert, hogy a szóbanforgó államokkal tárgyalásokat folytasson közös kompenzációs pénztár felállítására vonatkozólag. A törvénynek azon intézkedései, amelyek azokkal szemben léptetnek életbe, a kik a törvény ellen vétének, általános feltűnést tarthatnak számot.

intézkedések természetesen csakis az érvényben lévő kereskedelmi szerződések keretében belül történhetnek meg. A javaslat parlamentre történő tárgyalását általános érdeklődés előzi meg és nem lehetetlen, hogy a nagyfontosságú törvényjavaslatot a napokban megszavazzák.

Megbukott a francia kormány

A szenátus leszavazta a választójogi reformjavaslatot — Biza matianság Lavallal szemben — A miniszterelnök benyújtotta lemondását a köztársasági elnöknek, aki azt elfogadta
A kormánybukás dacára Tardieu tovább is Genfben marad

Párisból jelentik: Csaknem egy esztendő után a Laval-kormányt ugyanaz a sors érte, mint a Tardieu-kormányt. Megismétlődött az a szokatlan esemény, hogy a kormányt a szenátus buktatta meg olyan javaslattal, amelyet a Kamara már elfogadott. Laval minden öngigazolás nélkül vonta le a konzekvenciákat. Ellenfelei, mint Herriot és Leon Blum biztos érzékkel tudták, hogy a választójogi javaslat miatt a kormányt a szenátusban eléri végezete.

Laval kabinetjének helyzete a választójogi reformjavaslat szenátusi tárgyalása miatt vált kritikussá, amit a képviselőházban meg-

szavaztak. A szenátusba azonban olyan esélyek között került át, hogy a leszavazását biztosra lehetett venni. Így Laval indokoltan látta a javaslat visszavonását. Ez úgy látszik mégsem történt meg, mert Peyronnet szenátornak a javaslat miatt bejelentett interpelláció időpontja felett lezajlott szavazás alkalmával a kormány 23 szavazattal kisebbségben maradt.

A kormány ma délután, a szenátus ülésén benyújtotta a választójogi törvényjavaslatot, amelyet a Kamara már elfogadott. A törvényjavaslatot a radikális párti szenátorok gúnyos közbeküldésekkel fogadták. Ezután a szenátus

elnöke azt a kérdést intézte a miniszterelnök-
köz, hogy mikor óhajt válaszolni Peyronnet
személynak a kormány általános politikájára
vonatkozó interpellációjára.

Laval miniszterelnök a kérdésre azonnal
válaszolt és kijelentette, hogy a kormánynak
az a nézete, hogy ennek az interpellációnak a
tárgyalását későbbre is lehetne halasztani.
Gentben folyamatban van az általános vita a
leszerelés kérdésében és a kormánynak a tár-
gyalások sikere érdekében érintetlennek kell
maradnia és meg kell óvni a tekintélyét. A
Gentben levő francia kiküldötteknek világos-
san körvonalozni kell a francia álláspontot.
Mindezek folytán az interpelláció tárgyalását
péntekre kérte elhalasztani.

Népszerűi szavazás kezdődött és ennek

Leszavazzák a kormányt

Az elnök ismét népszerűi szavazást rendel el és a kormány 23 szavazattal kisebbségben
maradt. Laval bizalmi indítványát 134 szavazat ellenében 157 szavazattal elvetették. A kormány
leszavaztatása után tehát megbukottnak tekinthető.

Laval és miniszterei a szenátus üléséről
azonnal eltávoztak. Az ülés délután 16
óra 25 perckor ért véget. *Laval és a kormány
tagjai az Elysée-palotába hajtottak, ahol a köz-
társasági elnöknek benyújtották a kormány
lemondását, amit az elnök el is fogadott.*

Gentből jelentik: A Laval-kormány bukásának
híre Gentben azon ítéletre adott okot,

során 155 szóval, 137 ellenében elvetették Laval
miniszterelnök javaslatát.

A miniszterelnök újból szólásra emelkedett
és ismét hangoztatta, hogy az említett
okok miatt ma ne történjen meg a vita az inter-
pelláció ügyében, már csak azért se, mert
esetleg holnap már nagyfontosságú javaslatot
terjeszt elő egy külföldi állami delegációja
Gentben, amelynek ügyében a francia delegá-
ciónak állást kell foglalni. Ott egy nagyszabású
nemzetközi kérdéstről van szó, emitt pedig csak
belpolitikai érdekű dolgokról kell felvilágosítást
adni. Hivatkozik a szenátus lelkismeretére és
felhívja a szenátorokat, hogy ebben a komoly
pillanatban szorítsák háttérbe politikai szenvedé-
lyeiket. Végül felveti a bizalmi kérdést.

hogy a francia delegáció mértékadó tagjai,
akik között több aktív miniszter is van, elutaz-
nak Gentből és ezért a leszerelési konferencia
munkálatait esetleg tíz nappal el kell majd ha-
lasztani. Francia oldalról kijelentik, hogy ez a
hír nem felel meg a valóságnak. Tardieu Gentben
marad, amíg esetleges utóda meg nem érkezik
oda.

Titulescu kormányalakítása ismét előtérben

Maniu Bucuresztibe érkezett, állítólag
Titulescu hívására — A királyi audienciák az új
kormány megalakítására irányulnak — Iorga szerint
a kormánynak távozni kell

Koronatanács dönt a helyzetről

Bucuresztből jelentik: Titulescu ma délután
kihallgatáson jelent meg a királynál, majd pedig
megbeszélést folytatott a politikai pártok
vezéréivel. A királyi kihallgatás előtt Titulescu
Steianescu-Amza hadügyminiszterrel tanácsko-
zott. A délután folyamán számos újabb látogatót
fogadott és egyben újabb látogatásokat is tett,
este hét órakor pedig Maniuvval találkozott.
Az Adeverul szerint Maniu és Titulescu együtt
vacsoráznak Popovici lakásán. A Lupta ezzel
szemben azt írja, hogy Titulescut ma este Duca
látja vendégül.

A politikai körök érdeklődése kétségtelenül
még mindig Titulescu felé irányul és ezt az
érdeklődést fokozza az a körülmény, hogy
Maniu ma este Bucuresztibe érkezett. Általában
az a vélemény, hogy nagyfontosságú ügynek
kell annak lennie, amiért Maniu elhatározta
magát arra, hogy Bucuresztibe utazzon. Maniu
ugyanis nemrégiben azzal távozott Bucuresztiből,
hogy egyhamar nem fog visszatérni a fővárosba.

A kormány csak a konverziós javaslat után megy

A Neamul Romanesc azt írja, hogy Maniu
nem Titulescu hívta Bucuresztibe, hanem a
nemzeti-parasztpárt volt vezére, Popovici volt
pénzügyminiszter hívására érkezett a fővárosba,
aki ezt a párt érdekében tartotta szükségesnek.
A többi lapok ezzel szemben hangsúlyozzák,
hogy Maniut Titulescu hívta Bucuresztibe,
sőt ő maga írta alá a táviratot. Azok a hírek
egyébként, amelyek koronatanácsról szó-
loltak, mindeddig nem nyertek megerősítést.
Nincs kizárva azonban hogy a politikai pártok
vezetőivel folytatott tanácskozás után mégis
összehívnak egy értekezletet, amelyen az uralkodó
fog elnökölni.

Az Adeverul azt írja, hogy mégis úgy lát-
szik, hogy Titulescu látogatása során belpoliti-
kai kérdéstről is tárgyalt. Erre vall Maniunak
Bucuresztibe való hívása is. A lap nem tartja
valószínűnek, hogy a nemzeti-parasztpárt le-
mondott vezérének külpolitikai események miatt
hívták volna Bucuresztibe. Az Adeverul szerint
a sűrű királyi audienciák a jövő kormányának
megalakítására irányulnak. Ennek főképpen az
lehet az indoka, hogy Románia nem rendelkezik
egy, a nemzet egységét reprezentáló kormánnyal
és köztudomású — írja a lap — hogy a jelenlegi
kormány az országban nagyon

kevés népszerűséggel bír. Titulescu ugyan még
nem kapott megbízást kormányalakításra, de a
jelek szerint adott pillanatban ez is bekövetke-
zhetik, még pedig rövid időn belül. A lap
véleménye szerint a kormány lemondása a kon-
verziós javaslat megszavazása előtt nem tör-
ténhetik meg. Nem lehetetlen az sem azonban,
hogy Iorga előbb lemond és akkor Argetoianu
elnökletével alakul olyan kormány, amely ke-
resztülviszi a konverziót

Sorozatos audienciák

A Viitorul mai száma azt írja, hogy Iorga
még mindig kitart azon álláspontja mellett,
hogy a kormánynak távozni kell és az uralkodóra
kell bízni annak megoldását. Kormánykörökben
a kabinet sorsáról rendkívül pesszimistikus
vélemények hangoztak el és nyíltan hangoztatják.
— fejezi be cikkét a Viitorul — hogy nem lehetetlen,
hogy a lemondás még ezen a héten bekövetkezik,
Iorga ma délelőtt egyébként másfélórás kihallgatáson
jelent meg a királynál.

Ma egyébként az uralkodó előtt Duca és
Mitilneu, a liberális, illetve a néppárt volt kül-
ügyminiszterrel jelentek meg. Titulescu tegnap
felkereste Mihalachet, Iuniant, Madgearut és
Ducat, majd Fitalitti külügy államtitkárral és
Cristi besszarábiai alminiszterrel találkozott.

A szovjetnek titkos rádióleadója van Bucuresztiben

Két órával az események után a moszkvai rádió részletes beszámolóval tart — Interpelláció Averescu cikkével miatt — Goga Bucuresztibe érkezett és felvilágosítást kér Averescutól

Bucuresztiből jelentik: A képviselőház
szembati ülésén — mint ismeretes — interpellá-
ció hangozott el Averescu lapjában: az „Indrepta-
rea”-ban megjelent „xxx” jelzésű cikkeivel
kapcsolatban. A cikkek — mint ismeretes — az
uralkodóházzal foglalkoztak.

Goga ma délelőtt megérkezett a fővárosba
és lakásán megbeszélést tartott párthíveivel. Az
erdélyi néppártiak tegnapi határozatára támasz-
kodva, Goga minden valószínűség szerint felvilá-
gosítást fog kérni Averescutól magartartására
vonatkozólag és mindenekeztől cikkeit akarja majd
tisztázni. Goga nem akarja engedni, hogy a nép-
pártot azonosítsák Averescu ismeretes cikkeivel.

Ujabb kitüntetés érte Monay Ferenc dr.-t

A római Immaculata Akadémia rendes tagjává választotta meg

Arad katolikus társadalmi köreiben nagy
érdeklődéssel hallgatták ma délelben a budapesti
Studió Rómából érkezett híret: dr. Monay
Ferencet, az aradi Minorita-rend tagját, ismét
szép kitüntetés érte, megválasztották a római
Immaculata Akadémia rendes tagjává. Ez a ki-
üntetés nemcsak kiváló, értékes munkásságá-
ért érte az Aradon általános közkeveltségben
álló dr. Monayt, hanem, mint a Minorita-rend
tagját, a rend fejlesztése érdekében kifejtett
munkásságáért is elismerésben részesítették. Dr.
Monay Ferencet évek előtt szőlította Rómába
a pápai kitüntetés: kinevezték apostoli mag-
gyar gyóntatónak, a Szent Péter bazilikába.
Az évek során át komoly munkássága révén
több ízben kitüntetés érte: a római szentszék
bírójává, majd a rituális kongregációk elnö-
kévé választották meg. Dr. Monay Ferenc pá-
lyafutása ezzel az újabb kitüntetéssel, most
szép fordulóhoz érkezett és Arad katolikus
társadalmi, amely mindig élénk figyelemmel
kísérte az aradi Minorita-rend közkeveltség-
ben álló tagjának római működését, őszinte
örömmel értesült dr. Monay Ferencnek a ró-
mai Immaculata Akadémia rendes tagjainak
sorába való beválasztásáról.

Tömegesen érkeznek vissza Franciaországból az elbocsájtott romániai munkások

A konzulátusok pénzén utaznak a határig

Mintegy két évvel ezelőtt a francia kor-
mány megbízottai jártak Romániában, akik az
itteni munkanélkülieknek munkát ígértek. Fő-
leg Erdélyből rengeteg munkanélküli vállalko-
zott arra, hogy Franciaországban leteleped-
jen. Ezek közül most egyre többen érkeztek
haza, éhezve, lerongyolódva. Az egyre ros-
szabbodó gazdasági viszonyok következtében,
Franciaországban is megszűnt a konjunktúra
és azokat a munkásokat, akiket két évvel e-
zelőtt csábító ígéretekkel vittek ki Franciaor-
szágba, egymásután bocsájtják el állásaikból.
Ma is huszonnyolc, Franciaországból érke-
zett munkanélküli utazott át Aradon, rongyo-
san, egy bani nélkül. A munkanélküliek között
egy hegedűs, két színövendék és három
diák volt.

A szerencsétlen emberek jegyeit a külföldi
román konzulok, a román—jugoszláv határig,
illetve Zombolyáig váltották meg. A munka-
nélküliek nem tudtak volna tovább utazni, de
Temesvár városa jegyet váltott részükre és
egyben átiratot intézett a munkaügyi miniszter-
tiumhoz, hogy adjon a külföldi konzuloknak
olyan utasítást, hogy a Franciaországból ha-
zatéró munkásoknak ne csupán a román—ju-
goszláv határig váltsanak jegyet, hanem egé-
szen a munkások illetőségi, illetve lakhelyéig,
mivel a jövőben Temesvár városa aligha se-
gíthet a külföldről érkező munkásokon.

Politikai körökben általános meglepetéssel
tárgyalják azt az eseményt, hogy két órával az
interpelláció elhangzása után a moszkvai rádió
részletes tudósítást közölt a román parlament üe-
séről. Nem érdektelen megemlíteni, hogy a ro-
mán rádió a parlamenti beszámolót csak később-
ben és sokkal kivonatosabban adta le. Ezt a kö-
rülmenyt figyelembe tartva, teljesen bizonyosra
veszik, hogy a kommunista szervezeteknek titkos
rádióleadó állomásuk van Bucuresztiben, amellyel
a Szovjetnek adnak le információkat és híreket.
A sajtó felhívja a kormányt, hogy a legsürgöseb-
ben indítsa meg a nyomozást a Szovjet-leadó
ügyében.

Izgalmas összeecsapás a védő és ügyész között a kalapácsos gyilkos tárgyalásán

Steinherz tervszerűen foglalkozott a biztosítási család gondolatával —
A perbeszédre elmondására került a sor a mai tárgyaláson

Elrendelték Fischl Frigyes elmeállapotának megvizsgálását

Kecskemétről jelentik: A kalapácsos gyilkos Fischl perének mai főtárgyalását délelőtt izgalmas incidens vezette be, amely az ügyész és a védőügyvéd között keletkezett. Az ügyvéd szerint ugyanis a lapokban az ügyész a törvényszéki orvosszakértők nyilatkozatán keresztül megbélyegezte. Az ügyvéd kifakadására, az ügyész ingerülten pattant fel:

— *En nem tehetek arról, ha szavaimat félremagyarázzák.*

A bíróság elnöke ezután **Homoky** József hírlapíró szövegét maga elé, aki az áldozat Steinherzzel a kórházbaszállítása után beszélt. Majd megjelent a per koronatanúja, **Fábián** József Béla volt hajóskapitány is, aki jelenleg biztosítási ügynökös-ködéssel foglalkozik. Elmondotta a bíróság előtt, hogy Steinherz egy ízben felkereste és megkérdezte tőle, miként lehetne biztosítási csalást elkövetni.

Majd az került szóba, hogy Fábián ma reggel megjelent Steinherzék ügyvédjénél és kijelentette, hogy tompítani fog vallomását, mert nem akar a családnak ártani, hogy esetleg a biztosítási család megállapításánál az ő vallomása terhelő legyen.

Elnök: Tompított most a vallomását, vagy élesítette?

Fábián: Igazat vallottam.

Elnök: Akkor miért kereste fel a család ügyvédjét és miért nyilatkozott így előtte?

Fábián: Ugy gondoltam, megnyugtatom őket.

Azután elbeszélte, hogy Steinherz egy ízben tréfálkozva megemlítette előtte, jó lenne, ha fejbeverné, vagy letaszítaná valahol, jó üzletet lehetne ebből csinálni.

Steinherz biztosításai

Utána a biztosítási tisztviselők vallomása következett, akik a biztosítás megtörténtéről nyilatkoztak. **Strauss** István biztosítási titkár megemlítette, hogy Steinherz előtte több ízben beszélt biztosítási csalásról, annak módzatairól. **Szalay** András a Generala pozsonyi igazgatója azt vallotta, hogy Steinherz márciusban nála járt és svájci frankban történő biztosítást akart kötni. Ő erre azt mondotta, hogy svájci frank után a biztosítási díj Csehszlovákiában igen magas, ezért cseh koronában kötötték meg a biztosítást. Kétszáz ezer cseh koronában állapodtak meg baleset fennforgására, 300 ezerben pedig a normális életbiztosítás összegét jelölték meg. Jelentéktelen tanúkihallgatások után a perbeszédre került a sor.

A főtárgyalás délutáni részében két tanút hallgattak ki. A terem a délutáni órákban zsúfolásig megtelt, úgy, hogy még az elnöki emelvény mögött is közönség szorongott. Az első tanú **Aszódy** Géza dr. ügyvéd volt, Steinherz jogtanácsosa. A tanú szerint Steinherz feltétlenül ártatlan volt a család bukás ügyében és nyugodtan nézhetett az április 9-iki tárgyalás elé.

Steinherz rendkívül agilis ember volt, — mondotta az ügyvéd — és annyit mindig meg tudott keresni, hogy anyagi gondjai dacára is biztosítsa családját egzisztenciáját. Ez az ember csupa aktivitás volt.

Óriási érdeklődés közepette következett a következő tanúnak, dr. **Vajda** Gyulának a kihallgatása, aki mint detektív a nyomozást végezte. A vallomás során a család ügyvédje is kijelentette, hogy Vajda dr. elsőrendű munkát végzett, amely előtt kalapot kell emelni.

Vajda Gyula dr. ezeket mondotta:

— *Száz százalékban biztos vagyok afelől, hogy Steinherz nem sebesítésre hívta fel Fischl-t, hanem a kalapáccsal agyon akarta magát ültetni.*

Bardócz László dr. királyi ügyész és **Virág** Gyula dr. védő a bizonyítás kiegészítését

kérte, majd **Szöke** Sándor dr. a Steinherz család ügyvédje, egész sereg indítványt tett annak bizonyítására, hogy Steinherz rablógyilkosság áldozata lett és a bűncselekményt az a szöke fiatalember követte el, akiről Steinherz hatála előtt beszélt.

Elnapolják a tárgyalást

A törvényszék a vád és védelem előterjesztéseinek helyt adott, de a sértett fél indítványait elutasította, ami ellen **Szöke** Sándor dr. ügyvéd semmisségi panaszt jelentett be. Ezután a törvényszék elrendeli egyes iratok felolvasását Steinherz bünyügyi dossziájából, majd a biztosítási kötvényt olvasták fel. Végül az elnök kihirdette a törvényszék végzését, amely szerint Fischl Frigyes vádlott elmebeli állapotának megvizsgálása végett az igazságügyi orvosi tanácsot megkeresi. Az indokolás szerint erre azért van szükség, mert a törvényszéki orvosszakértő és az ellenőrző orvosszakértő véleménye között lényeges eltérés mutatkozik. Az igazságügyi tanács véleményét arra nézve is kikéri, hogy Fischl homoszexuális-e. Ezután **Pásty** Sándor dr. törvényszéki elnök kihirdeti, hogy a főtárgyalást az igazságügyi orvosi tanács véleményének beérkezéséig elnapolja.

Támadás a kisebbségi tisztviselők ellen

Egyik bucaresti-i lap kifogásolja, hogy a hivatalokban még mindig vannak kisebbségi tisztviselők.

Egyik bucaresti-i lap mai száma hosszú cikkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a jelenlegi köztisztviselők között számszerűen mennyi a román és mennyi a kisebbségi. A lap megállapítja, hogy a közhivatalokban még ma is a magyar tisztviselők vannak túlsúlyban. Akkor, amikor éppen mostanában annyi szó hangzik el úgy a román—magyar gazdasági, mint kulturális közlekedésről, valahogy disszonánsan hat a lapnak ez a cikke, amelyben ismét annak a nézetének ad kifejezést, hogy a tisztviselőnek nem a képességei fontosak, hanem az bir jelentőséggel, hogy milyen nemzetiségű.

Példának a nagyváradi városi villamosművek esetét említi fel, ahol — a lap szerint — az alkalmazottak és hivatalnokok között 155 a kisebbségi és 35 a román. A lap ezután részletes statisztikát közöl a villamos üzemek egyes osztályaiiban alkalmazott tisztviselők nemzetiségi arányszámáról és megbotránkozik afelett, hogy a városi üzemeknél még mindig három kisebbségi mérnök van. Ugyanakkor a lap megemlíti azt is, hogy a kisebbségi tisztviselők sokkal több fizetést kapnak, mint a többségi. Panaszkozik a lap arról is, hogy a villamosüzemeknél az alkalmazottak többsége még mindig „Árpád nyelvét beszéli”. A cikk végül is sürgős szankciókat kér a kisebbségi tisztviselők elbocsájtására és azoknak többségekkel való helyettesítésére.

Marcel Pagnol színjátéka nyomán

Polgár Alfréd írta és Korda Sándor rendezte a

MARIUS

című filmjátékot Marseilleban játszódik le a mindvégig érdekesítő cselekmény, melynek főszerepeit **Ursula Grabloy**, az új filmesillag, **Matthias Wiemann**, **Albert Bassermann** és **Jacob Tiedtke** játszák.

Premier a SELECT-ben!

Henny Porten méltó maradt nagy nevéhez az

ÉVA BÜNE

című kacagtató vígjátékban, melynek címszerepét senki jobban nem alakíthatta volna. Méltó partnerei **Adèle Sandrock** és **Oscar Sima** akiknek briliáns tehetségük ezuttal ismét nagyszerűen érvényesül.

Premier a CENTRAL-ban!

Sikkasztással vádoltak egy aradi iskolai internátus gondnokát

Bonyodalmak a szállítási összeg felvétele körül — Kölcsön, vagy elszámolási differencia? — Uj tanukat hallgat ki az aradi törvényszék —

Bonyolult bűnygyben tartott ma tárgyalást az aradi törvényszék **Alexandrescu—Nicula**-tanácsa. A feljelentést **Radovan** Milivoj aradi vállalkozó adta be és annak adatai szerint **Pop** Sabin, az arad-gáji elemi iskola internátusának gondnoka 6600 lejt-sikkasztott tőle. A feljelentés adatai szerint **Radovan** listet szállított az internátus részére, amelyet **Pop** Sabin vett át tőle. Egy alkalommal a szállító arra kérte **Pop**-ot, hogy az iskola igazgatójától vegye fel számára az iskola pénztárától esedékes összeget, 6600 lejt. **Pop** eleget is tett a megbízásnak, azonban a pénzt nem adta át **Radovan**nak, azzal a kifogással, hogy azt még nem kapta meg az iskola pénztárától. Mivel a nyugtát átvette **Radovan**tól, amellyel a szállítást igazolta, ennek ellenértékéért az összeg-

ről szóló váltót adott át **Radovan**nak. A váltó évekig volt **Radovan**nál, amikor azonban **Pop** Sabin kilépett az iskola szolgálatából, feljelentést tett ellene azon a címen, hogy az iskola gondnoka nem számolta el azt a pénzt, amelynek felvételével megbízta.

A mai főtárgyaláson **Pop** Sabin azzal védekezett, hogy az összeget kölcsönként kapta **Radovan** Milivojtól, ezt bizonyítja, hogy annak lefedezésére váltót is adott át. **Radovan** Milivoj tagadta, mintha az összeget kölcsönképpen hagyta volna **Pop** Sabinnál és fenntartotta továbbra is vádját. Mivel úgy a vád képviselője, **Gitta** Ágoston főügyész, mint a védelem is újabb tanúk kihallgatását kérte, a törvényszék az ügy folytatásáért tárgyalására újabb határidőt tűzött ki.

Két párisi tanárnő Aradra érkezett

és Párisról beszélnek szerdán délben a Central-mozi előadástérképében — Román-francia kulturközeledést propagálnak a párisi hölgyek az aradi diákság körében — Aradiak fogadó-bizottsága az állomáson

IVONNE MORIN nyilatkozik utjairól az Aradi Közlöny számára

A nagyváradi rendőrprefektúra ma délelőtt telefonon közölte az aradi rendőrprefektúrával, hogy két francia hölgy érkezik a keddi napon Aradra, akik a román-francia kulturközeledés szolgálatában állnak. A váradi rendőrprefektúra közölte az aradi rendőrséggel, hogy a két francia tanárnő ma este nyolc óra 55 perckor érkezik Aradra és közölik érkezésük dátumát az aradi közigazgatási hatóságok vezetőivel.

Az aradi rendőrprefektúra hivatalos úton még a délelőtt értesítette az aradmegyei prefektúrát és a város vezetését a rendkívüli vendégek érkezéséről. Dr. Serbanu György megyei prefektus és dr. Radu Cornel intermár-bizottsági elnök megtették még a délelőtt folyamán a szükséges intézkedéseket a vendégek fogadására vonatkozólag, akik Aradváros vendégei lesznek itt tartózkodásuk időtartama alatt. A város hivatalos úton ugyancsak értesítette az aradi román nőegyletek vezetőségét a két francia tanárnő érkezéséről, amelyek megtették intézkedéseiket, hogy az aradi román nőegyleti vezetők minél nagyobb számban fogadhassák a pályaudvaron az ideérkező francia vendégeket. Aradváros vezetősége Popa Constantin városi kulturtanácsost kérte fel arra, hogy fogadja a város nevében a francia tanárnőket, akik — értesüléseink szerint — számos előadást fognak tartani az aradi nőegyletek keretében, meg az aradi középiskolákban a román-francia kulturális kapcsolatokról.

A francia hölgyek, névszerint *Ivonne* és *Susanne Morin* francia tanárnők fogadtatásán *Popa* kulturtanácsoson kívül megjelentek az aradi pályaudvaron *Stetanescu* Mary asszony,

Decamp aradi francia professzorok és *Botis* Emil dr.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa a Fehér Kereszt-szállóbeli lakásukon beszélt a francia hölgyekkel, akik a város ismert nagy autóján érkeztek be a városba. *Yvonne Morin* a következőket mondotta kérdéseinkre:

— Előadásaink célja az, hogy egyfelől megismertessük Páris mindazokkal, akik barátságos érzelmekkel viseltetnek a francia kultúra iránt. Különösen a fiatal romániai intellektuellek generációját szeretnénk megnyerni a francia kultúra számára. A másik célunk az, hogy mindazok, akik beszélnek franciául, előadásunk során még inkább közelebb kerüljenek a francia kultúra megértéséhez.

— Holnap, szerdán délelőtt tizenkét óra körül tartjuk meg egyetlen aradi előadásunkat a városi Central-moziban, vetített film kíséretében, amelyben a francia főváros nevezetességeit ismertetjük. Az előadásra a beléptidij tetszés szerinti és a befolyó összegeket a további propagandánk költségeire fordítjuk. Holnap, az előadásunk megtartása után, amelyen különben részt vesznek az aradi leányiskolák növendékei is — Temesvárra utazunk tovább.

— Utunknak még egy másik céljáról is meg kell emlékeznem — fejezte be felvilágosításait a szívélyes francia tanárnő. — Ez a másik cél az, hogy minél közelebből ismerhessük meg a romániai diákok életét és kulturális érdeklődését, hogy minderről aztán hazánkban, Franciaországban számolhassunk be. A hatóságok itt igazán lekötelező szívélyességgel állanak rendelkezésünkre és igen nagy mértékben könnyítik meg kitűzött céljaink megvalósítását.

munka megkapó színekkel vázolja egy gyermeki lélek vergődéseit, amely szülői nevelés hiányában a külső világtól nyert impressziók révén keresi az Istenhez vezető utat. A nagyszámu közönség a kitűnő előadót lelkes éltetésben részesítette.

Passiojátékok az aradi Városi Színházban

A jótékony egyesületek értekezlete Lakatos Ottó dr. elnökletével.

Az aradi római katolikus plébánián ma értekezlet folyt le dr. Lakatos Ottó elnökletével. A katolikus egyházközség dr. Lakatos kezdeményezésére ugyanis nagyszabású passiojáték előadását vette programjába. A passiojáték előadása az aradi városi színházban folya le és közreműködne abban az aradi jótékonycélú és különböző vallású egyesületek. Dr. Lakatos Ottó minden előkészületet megtett már a passiojáték megrendezésére, amelyet a nagybőjt idejére tervez. E célból levelet is küldött dr. Janovics Jenő színházgátnak, akitől Hetényi Elemér főrendező szabadságolását kéri, hogy a betanítás és rendezés nehéz munkáját vállalhassa. A színré kerülő passiojáték címe: „A passio valóságos mysteriuma”, míg szerzője Arnould Groban francia író, aki 1452-ben írta meg gyönyörűen felépített passiojátékát. A darab Várady Antal fordítása és a budapesti Nemzeti Színház állandó műsordarabja. Dr. Lakatos az előadás jogát a fordító leányától, Várady Aranka színművésznőtől, míg a kísérőzenét Lavotta Rezsőtől szerezte meg.

A mai értekezleten a jótékony egyesületek és műkedvelői csoportok vezetőivel tárgyalta meg dr. Lakatos Ottó az előadás tervezetét és a gondos előkészületeket igénylő rendezési munkálatait. A rendkívül nagyszabásúnak ígérkező előadás megtartására az buzdítja az aradi plébániát, hogy a mai szomorú időkben egy kis vigasztalást öntsön hűveibe a szenvedés isteni színjátékának felelevenítésével. A passiojáték iránt már is széles körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Huszonöt esztendő a magyar dal szolgálatában

Szablóczy János jubileum-ünnepségei Aradon

Arad katolikus társadalmá, az Aradi Katolikus Daloskörrel karöltve, impozáns keretek között rendezte meg Szablóczy János jubileumi ünnepségét. Szablóczy János, a katolikus dalárda vezetője, huszonöt esztendőt töltött el Aradon, a magyar dal, a magyar muzsika szolgálatában.

Szablóczy János 1906-ban kezdte művészi pályafutását, amidőn az aradi MÁV Szárnyaskerék dalegylet vezetője lett. Ezzel a dalárdával több országos versenyen vette el az első díjat és számos önálló hangverseny keretében aratott emlékezetes sikert. Később az aradi ASTRA-gyár dalárdájának vezetését vette át, majd 1924-ben az Aradi Katolikus Daloskört alapította meg, amelyet az elmúlt évek során szépen felvirágoztatott. A katolikus dalárdát jelenleg is általános elismerés mellett vezeti. Több dalt is komponált, amelyeket szép sikerrel adtak elő.

Február hó 20-án este fél kilenc órai kezdettel nívós, ügyesen összeállított műsor keretében tartják meg Szablóczy János jubileumi dalestjét. A műsor első száma Haydn: Serenade, előadja az Ifjusági Kamarazene Együttes vonószekere, zongora- és harminóhármas kísérettel. Vezényel: Scherhaag Ernő. Ezt követi „Kis furulyám” című műdal. Petőfi Sándor versére, zenéjét szerezte Csongor Sándor. Előadja az Aradi Katolikus Daloskör. Ezután Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató tart nagykonceptiójú beszédet, majd a Katolikus Daloskör előadja Petőfi-Lányi: „Temes-tésre szól az ének” című dalt. Az est kiemelkedő programszáma Gellért Melinda tánc lesz, aki egy modern Pierrot-táncot ad elő. Dr. Szelle Károly, az ismert zongoraművész kíséri a táncszámot. Szünet előtt a Katolikus Daloskör négy hatásos népdallal szerepel ismét műsoron, majd szünet után az üdvözlések következnek. Az üdvözlő beszédek után, ismét a Katolikus Daloskör szerepel, majd Schmidt Ferenc ismert szavalóművész szavalata következik. Ezután a Katolikus Daloskör Szablóczy-dalokat énekel, a jubileum tiszteletére, majd Timkó Margit, a népszerű magyar nótá-előadó, a legújabb magyar dalokat adja elő és önmagát kíséri zongorán. Az értékes, művészi programot az Ifjusági Kamarazene Együttes száma fejezi be Strauss János „Böregér”-nyitányával. A művészt iránt, amelyet a Minorita Kulturházban tartanak, Arad katolikus társadalmi köreiben rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg.

* Megjelent a Színházi Élet Miss Európa száma, Farkas Imre a sztratoszférába repülő Zichy Tivadar grófról írt tudósítást és rengeteg más érdekes cikk száz és száz gyönyörű mélynyomású kép teszi a szokottnál is érdekesebbé és változatosabbá a Színházi Élet Miss Európa albumát, amely háromfelvonásos szindarabot, kottát, kézmunkaikat és egy teljes gyermekujátszát ad mellékletül. A Színházi Élet ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-ucca 8.

* Anyos Viola képiállítás a Kulturpalotában 17-től március 2-ig. Nyitva 10-1-ig és d. u. 4-8-ig.

Ellopták Genfben az amerikai delegáció chifre-kulcsát

Politikai okokból történt betörés az elnök szobájába

Genfben jelentik: Az amerikai leszerelési delegáció elnökének, Gibsonnak lakosztályában, eddig ismeretlen tettesek jártak, akik fölfeszítették az aktaszekrényt és kirabolták Gibson aktatáskáját, amelyben politikai iratok voltak. Gibson szerint, szerencsére nagyobb fontosságú aktákat a tettesek nem találhattak, de mindenesetre egy értékes leletük mégis van, az amerikai diplomácia chifre-kulcsa. Valószínűnek látszik, hogy három ógyén követte el az aktalopást, akik bizonyára politikai okokból hatoltak be Gibson szobájába.

Színház — Irodalom — Művészet

Liszt-émlékhangverseny az aradi Kulturpalotában

A „Liszt Ferenc” zenekar fejlődésének értékes állomása volt a keddi koncert és elsősorban dr. Mezey Zsigmond karnagy lelkes és erélyesen átfogó vezetését, valamint a zenekar minden egyes tagjának rátermettségét dicséri, hogy máris ilyen nehéz feladat sikeres megoldására vállalkozhattak. Gásza Adorján zongorakadenciái, valamint Finster Ferenc pizton-szólója külön dicséretet érdemelnek. Freund Leó, a nálunk is előnyösen ismert temesvári zongoraművész bravúros és mégis elmélyedő stílusban játszotta Liszt „Estharangok”, „Erdősusogás”, „Venezia e Napoli” szerzeményeit és a Verdi—Liszt Rigoletto-parafrazist. Minden mutatós technika mellett is elsősorban a költői tartalmat tartotta szem előtt. Megérdemelte nagy sikere volt. Eghy Glissa táncformába öntött Liszt Tarantellája a zseniális művészasszony egyik legsikerültebb táncműve. A tánc démoni jellegét hiven tükrözték szédületes tempói. A nagytehetségű — máris kész művésznő — Vas Boriskával együtt előadott Liebestraum lány ritmusában illúziótkeltően bontakozott ki a gyönyörű Liszt-kompozíció sejtelmes álomléte. F. Molnár Erzsike kitűnő zongorakísérő volt. Az Erdélyi Károly tervezte kosztümök feltűnést keltettek. Anyos Blanka Madách „Dalforrás”-át interpretálta lélekkel teljes odaadással. Dr. Szelle Károly tartalmas előadás keretében méltatta Lisztet, a nagy altruistát, a jótékony apostolát. A „Liszt” zenekar által rendezett szép ünnepség nívója és meleg hangulata a legjobb biztatás a jövőre nézve.

* Aradi előadónó sikere. Élvezetes és irodalmi értékű előadás hangzott el a „Wizo” mai irodalmi ülésén. Kardos Japóné olvasta fel Edmond Felg francia író „Egy kis próféta” című munkáját saját fordításában. A szubtilis finomsággal fordított

Bodea János dr. aradi kórházi főorvost letartóztatták Kolozsváron

A főorvos, a vizsgálóbíró szerint, jogtalanul állított ki orvosi bizonyítványokat

— Bonyolódik a kolozsvári katonaszabadtási ügy — A vád három pontja —
Harminc napra terjed a vizsgálati fogság

A kolozsvári vizsgálóbíró nyilatkozata az Aradi Közlönynek

Országos szenzációvá nőtt az a katonaszabadtási ügy, amelyre a kolozsvári hadkiegészítő parancsnokságnál jöttek rá a véletlen körülmények közrejátszása folytán. Az egyik sorköteles katona ugyanis orvosi bizonyítványt mutatott fel, hogy elmebajának gyógyítására huzamosabb időn keresztül volt a kolozsvári klinikán internálva s ilymódon a katonai törvények értelmében katonai szolgálatra alkalmatlan. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy az illető sorköteles soha sem állott orvosi kezelés alatt, tehát a bizonyítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak. Tovább folyt a nyomozás, amelynek során sikerült több hasonló bizonyítványt is felfedezni, melyből a katonai hatóságok azt a feltevést merítették, hogy rendszeresen folytatott katonaszabadtásról van szó és ezeket az orvosi bizonyítványokat különböző anyagi ellenszolgáltatásokért kapták a sorozásra kötelesek.

A legnagyobb titokban folytatták tovább a kihallgatásokat, midőn hirtelen egy Aradon általánosan ismert ideg orvos, dr. Bodea János neve keveredett az ügybe. Két orvosi bizonyítványt találtak, amelyet a kolozsvári egyetemi klinika volt tanársegédje állított ki a klinika hivatalos papírján, amelyben igazolta, hogy azok tulajdonosai a klinikán állottak orvosi kezelés alatt. Bodea János dr., aki jelenleg az aradi központi elmeosztályának főorvosa, először írásban küldötte el védekezését a nyomozást folytató vizsgálóbírónak, néhány nappal ezelőtt azonban írást kapott Bodea dr., hogy személyesen jelenjen meg Pastia vizsgálóbírónál, aki az orvosi bizonyítványok ügyében akarja kihallgatni.

A kihallgatás szombaton este nyolc óra tájban történt meg, amelynek váratlan szenzációja az volt, hogy a vizsgálóbíró úgy találta, hogy Bodea János dr. bűnös az elmeorvószaki klinika nevében kiadott hamis katonai igazolványok kiállításában, ezért elrendelte őrizetbevételét. Bodea dr. halálsápadtan vette tudomásul a vizsgálóbírói döntést és már a szombat éjszakát a kolozsvári törvényszék fogházában töltötte el.

A Bodea dr. elleni vádak

Pastia vizsgálóbíró hétfőn tovább folytatta az aradi kórházi főorvos kihallgatását, amelynek eredményeképpen megállapította, hogy Bodea dr.-t az alábbiakban terheli felelősség:

1. A klinika bélyegzőjével és hivatalos papírján igazolványokat adott ki arról, hogy oly egyének állanak az elmeorvószaki kezelés alatt, akik valójában egy pillanattal sem voltak felvéve az elmeorvószaki betegkezelés közé. Az igazolványok tehát valótlan tartalmúak.

2. Visszaélést követelt el az aradi elmeorvószaki főorvos, amikor ezeket az igazolványokat kiadta, mert mint a kolozsvári elmeorvószaki klinika első tanársegédjének nem volt joga arra, hogy az intézet nevében bármilyen bizonyítványt is kiállítson. A klinikai szabályzat értelmében ilyen igazolványokat csak az elmeosztály vezető professzora, dr. Urechea egyetemi tanár állíthat ki.

3. Bodea dr. által kiállított igazolványok alapján történtek ezek a nagyszabású visszaélések, amelyeknek eredményeképpen számos egészséges fiatal ember mentesült a katonai szolgálat alól. Az orvos tehát tudatosan közrejátszott abban, hogy egészséges emberek elmebetegség címén kivonhassák magukat a katonai szolgálat alól.

Végül az utolsó vádpont, amelyet a vizsgálat Bodea dr. ellen felhozott, az, hogy mint vezető pozícióban levő egyetemi orvosnak tudnia kellett, hogy egyedül az elmeorvószaki klinika orvosi bizonyítványait nem ellenőrzik a katonaszeresek és így hamis bizonyít-

ványokkal segédkezett nyújtott azoknak, akik menekülni akartak a katonaság elől.

A vizsgálóbíró a további vizsgálat érdekében szükségesnek látta az őrizetbevétel vizsgálati fogsággá változtatni át. Kihirdette az immár vádlott főorvos előtt, hogy egyelőre 30 napra letartóztatásba helyezi.

Névtelen feljelentésre indult meg a vizsgálat

A letartóztatás híre pillanatok alatt elterjedt a törvényszéken és mindenütt nagy szenzációt keltett. Bodea, akit a kétnapos fogság amugy is megviselt, azonnal felebbezést jelentett be a törvényszék vádtanácsához a vizsgálóbírói döntés ellen és a kiszivárgott hírek szerint azzal védekezik, hogy jogában állott az igazolványok kibocsátása, mert azokat nem mint a klinika vezetője, hanem magánorvosi minőségében adta.

Az Aradi Közlöny munkatársa közvetlenül a letartóztatási végzés kihirdetése után felkereste Pastia vizsgálóbírót, aki a katonaszabadtási ügy eddigi vizsgálatáról kérdéseinkre a következőket mondotta:

— Egy hétfőn tartó vizsgálat után megállapítottam, hogy a kolozsvári elmeorvószaki katonai igazolványok kiállítása körül súlyos visszaélések történtek. Évekre visszamenőleg szerepeltek a különböző Cercul de recrutareknál azok a hivatalos bizonyítványok, amelyeket katonaköteles fiatal embereknek a kolozsvári elmeorvószaki intézet állított ki. Ezeknek az igazolványoknak az alapján minden további nélkül megtörtént a felmentés. Névtelen feljelentésre indult meg a vizsgálat, amely azért haladt nehezen előre, mert különböző vidéki városokból kellett beszerezni az ügyre vonatkozó katonai iratokat. Amikor már mip-

Bármely könyv KERPEL-nél!
vagy kotta

den a kezembem volt, lefolytattam a vizsgálatot az érdeklő klinikán és a főkönyv, valamint a többi klinikai könyv alapján ennek a vizsgálatnak során kétségtelenül beigazolódtott, hogy súlyos visszaélések és hamisítások történtek és a katonai ügyben kiállított elmeorvószaki bizonyítványok 85 százaléka hamisítvány. Miután ezek a visszaélések csak a klinika akkor vezető tanársegédjének, dr. Bodea Ioan jelenlegi aradi főorvosnak tudtával történhetek, magam elé idéztettem az illető orvost és a vizsgálat érdekében elrendeltem vele szemben a vizsgálati fogságot. A továbbiak során a vizsgálat azt kívánja megállapítani, hogy miért történtek a hamisítások, kik részesültek anyagi előnyökben a hamis bizonyítványokért és kik azok, akik visszaélés útján menekültek meg a katonai szolgálat alól. Számos idézőt bocsátottam ki és a vizsgálatot a lehető legrövidebb időn belül befejezem.

Eddig tart a vizsgálóbíró nyilatkozata a katonaszabadtási ügy bombaszerű szenzációval végződött első felvonásáról, amelynek főhőse Bodea Ioan dr. jelenleg az ügyészségi fogház lakója. Ez azonban csak a kezdet és ahogy a törvényszéken szelvény-hosszában beszélnek, a legközelebbi napok újabb meglepetésszerű letartóztatásokat hoznak magukkal.

A jogtalanul kiállított bizonyítványok

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Bodea Ioan dr. Aradon lakó hozzátartozóihoz, ahonnan azt a felvilágosítást kaptuk, hogy Bodea dr. két, nála jelentkező beteg részére állított ki bizonyítványt, mert annak idején Urechea dr. egyetemi tanár távol tartózkodott Kolozsvárról. A betegeket később maga Urechea dr. is megvizsgálta és betegnek találta őket, kifogásolta azonban azt, hogy Bodea dr.-nak, mint asszisztensnek nem állott jogában ezeknek a bizonyítványoknak a kiállítása. Ugyanakkor kifogásolta azt is, hogy a bizonyítványok a klinika hivatalos papírján voltak kiállítva, amelyhez szerinte szintén nem volt joga Bodea Ioan dr.-nak. A két beteg fiatal ember különben, — informátorunk állítása szerint — jelenleg is orvosi kezelés alatt áll.

Uj telefonpalotát kap Arad

A telefonszolgálat leírata az aradi postafőnökséghez — Megkezdik az új kábelek lefektetését — A régi telefonközpontot teljesen leszerelik és használaton kívül helyezik

Románia telefonberendezését, mint ismeretes, egy amerikai vállalatnak koncesszionálták, amely az átvétel alkalmával kész tervvel lépett az érdeklő körök elé, amely arra vonatkozott, hogy az egész ország telefonszolgálatát és berendezését teljesen átalakítják. A terv szerint a vállalat mérnökei sorra vizsgálják minden jelenleg működésben lévő telefonközpontot arra vonatkozólag, hogy azok mennyiben felelnek meg a modern telefonszolgálat követelményeinek és amennyiben arra szükség mutatkozik, úgy azokat vagy teljesen leszerelik, vagy pedig a szükséges átalakításokkal látják el.

Az aradi telefonközpont ellen már évek óta állandó a panasz, hogy az nem felel meg már a megnövekedett forgalomnak és annak mielőbbi átépítése válik szükségessé. Azonban, bár erre vonatkozólag a posta vezérigazgatóság részéről is hangzottak el ígérek, az ügy megakadt és semmi további intézkedés nem történt az aradi központ kicserélésére vonatkozólag. A telefonkoncesszió kiadása után az amerikai vállalat igazgatósága több tisztviselőt küldött Aradra, azzal, hogy itt tanulmányozzák a telefonközpont hiányosságait és erre vonatkozólag tegyenek jelentést az igazgatóságnak. A jelentés alapján az igazgatóság kinnutatót is készített, amelyben Arad is fel volt véve olyformán, hogy a központot, mint elavultot, teljesen ki kell cserélni.

Az aradi postafőnökséghez most érkezett leírata, amelyből arra lehet következtetni, hogy az aradi telefonközpont átépítése végre a meg-

valósulás stádiumába lép. A telefonszolgálat igazgatósága ugyanis felhívta a telefonosztályt, hogy sürgősen tegyen jelentést: az aradi és interurbán beszélgetés tökéletesítése céljából hány új kábel lefektetése szükséges. Ezzel kapcsolatban, amint a technikai átalakítás megkezdődik, a postahivatal telefonosztályát fokozatosan leszerelik és a telefonszolgálatot teljesen új és erre a célra épült telefonközpontjában helyezik el. Erre vonatkozólag is a közeljövőben megindulnak a tárgyalások a társaság és a város között, valószínű, hogy a társaság a városról kér ingyen, vagy legalább is kedvezményes áru telket, ahol a modern telefonpalotát felépítik. A postafőnökségtől nyert információink szerint, pontos idő még nincs meghatározva az építkezések megkezdésére, azonban a kábelek lefektetéséből arra lehet következtetni, hogy az a közeljövőben megkezdődik.

Az aradvárosi mozgószínházak műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: ÉVA BÜNE. (Premier). Kacagató jelenetekben, ötletes fordulatokban gazdagon bővelkedő vígjáték. Főszerepekben: Henny Porten, Adèle Sandrock és Oscar Siza.

SELECT MOZGÓ: MARIUS. (Premier). Szébbnél-szebb tájképek, magas irodalmi nivón álló cselekmény, szenális rendezés, fényes szereposztás vittél diadaira ezt a sikert halmozó díjmet. Ursula Grabley, Mathias Wiemann, Albert Bassermann és Jacob Tiedike játszó a főszerepeket.

HIREK

A tűzálló emberi test

A legutóbbi napokban száz tanu aláírásával és fenyképekkel hitelesített értesítés érkezett Párisba, amely tudományos körökben méltán keltett nagyfokú érdeklődést a tűzálló emberi test problémája iránt. Az eset állítólag a misorai maharadzsza udvarában történt, nagyszámú európai jelenlétében. Az európai vendégek által kijelölt területen rőzsét és mindenféle más, könnyen gyuló anyagot halmoztak fel, amelyet maguk az európaiak gyújtottak meg. Mikor a lángok már magasan lobogtak, megjelent a maharadzsza fakirja, érthetetlen szavakat mormolt, majd ruháját levetve, bement a lángokba. A máglya közepén maradt percekig, mialatt nyugodtan nézett vissza a rémülettől megmerevedett vendégekre és barátságosan integetett nekik. Azután keresztül ment a lángokon és sértetlenül lépett ki belőlük.

Egy angol és egy francia orvos is volt a vendégek között. Megvizsgálták a fakirt, akin a legkisebb égési sebet sem vettek észre. Mivel azonban megmaradt a gyönu, hogy a fakir valami ismeretlen tűzálló anyaggal kente be a testét, hogy ezzel félrevezesse nézőit, a maharadzsza folytatta a kísérletet. A fakir a máglya szélén maradt és odaintett két katonát, akik a közelben álltak. Rájuk nézett sötét, merev tekintetű szemével, majd megparancsolta nekik, hogy menjenek be a tűzbe. A két katona teljes öltözékben, uniformisban, keresztül ment a tűzön, anélkül, hogy a legkisebb bajuk esett volna. De a megdöbbentő és elképesztő kísérletnek ezzel még nem volt vége. A fakir most tíz emberrel ismételte meg az előbbi jelenetet. Ezek is keresztül sétáltak a lángokon, minden baj nélkül. Most már az európaiak is kedvet kaptak és közülük tizenketten sétáltak át a lángokon baj nélkül. Egy fiatal leány és egy fiú — mindketten európai zenészek, a maharadzsza szalonzenekarának tagjai — kottával a hónuk alatt mentek át a máglyán és még a papirost sem pörkölte meg a láng. Természetes, hogy a jelenlévő személyek készséggel aláírták a bizonyítványt, amellyel igazolták, hogy a kísérlet megtörtént. Azt is tanúsították, hogy a tűz valódi tűz volt, a máglyától többméter távolságra is izzott a levegő. A francia tudósok közül most többen elhatározták, hogy leutaznak Indiába és személyesen is végignéznék efféle kísérleteket.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Fogyó felhőzet, élénkebb északnyugati szél, nappali olvadáspont fölé emelkedő hőmérséklet, éjjel csak délkeleten erősebb fagy és kisebb jutófelhőzet, havazások még lehetségesek.

— **Argetolanu gyengékedik.** Bucurestiből jelentik: Argetolanu gyengékedik. Orvosai megtiltották a pénzügyminiszternek szobája elhagyását.

— **Feloszlatták a kisjenői községtanácsot.** Kisjenői tudósítónk jelenti: Aradmegye vezetősége feloszlatta a kisjenői községtanácsot. A községtanács helyébe interimár-bizottságot neveztek ki, amelynek elnökévé dr. Botisél János kisjenői ügyvédet, a község előbbi bíróját nevezték ki.

— **Szociális intézmény alakul a marosmenti megyékben.** Aradváros interimár-bizottsági ülésén dr. Radu Cornel bizottsági elnök jelentést tett arról a Temesváron lefolyt megbeszélésről, amely egy szociális intézmény keretei között kívánja tömöríteni a marosmenti megyék, valamint Bánát megyének intellektusait. Az interimár-bizottság elhatározta, hogy aktív részt fog venni Aradváros képviselőletében a kulturális célu társaság munkájában. Ebben az ügyben a város vezetői csütörtökön délután 5 órakor értekezletet tartanak, amelyen a gyakorlati teendőket beszélk meg.

— **Kilenc rendőr fizetését nem veszi át a város.** Aradváros vezetősége a mai interimár-bizottsági ülésen tárgyalta kilenc városi rendőr fizetésének ügyét, amelyet a rendőrkvesztúra a város hatáskörébe utalt át. A város vezetősége olyan értelemben döntött, hogy csupán a költségvetés keretei között tudhat gazdálkodni és utabb terheket nem vállalhat magára és azok fizetését nem veszi át.

Az aradi ügyészség a zsigmondházi községi irnok országos körözését rendelte el

Az ujaradi főszolgabírószág bűnvádi feljelentése — Fuchs Sándor nagyobb aranyu visszaéléseket követett el — Bélyegek és adóösszegek tüntek el a kezén

Az aradi ügyészséghez bűnvádi feljelentést tett az ujaradi főszolgabírószág, amelyben kéri **Fuchs Sándor volt jegyzőségi irnok országos körözésének elrendelését.** A feljelentés adatai szerint a jegyzőségi irnok a zsigmondházi községhezán oly módon kapott alkalmazást, hogy az előjárósággal elhitette, hogy jegyzői diplomája van. A későbbi nyomozás megállapította, hogy **Fuchsnek mindössze egy vagy két elemi osztályu képzettsége van.**

Az elmúlt év októberében a zsigmondházi községhezán **Subau Illés** szolgabíró több ezer lej hivatalos pénz elküldésével bizta meg, **Fuchs a pénz feladása helyett eltűnt a községből** és

— **Letartóztatott aradi kommunistavezér.** Az aradi sziguranca vasárnap óta ismét kommunista ügyekben folytat nyomozást. Néhány jelentéktelen őrizetbevételén kívül az állambiztonsági hivatal őrizetbe helyezte **Simon József** aradi munkásvezért, aki már hosszabb ideje munkanélkül van és különböző újságok terjesztésével foglalkozik. A sziguranca emberei házkutatást tartottak **Simon József** lakásán, ahol a „Tömegkultura” című folyóirat több példányát találták és ezenkívül több olyan iratot és olyan nyomtatványt, amelyekből arra lehet következtetni, hogy **Simon József** meg nem engedett iratok terjesztésével foglalkozott.

Ha köhög, rekedt és hurutos, mellfájásban szenved,
egyedüli segítség a PANTUSSIN-SZYRUP.
Földes gyógyszerár, Arad.

— **Házastársak pere a törvényszék előtt.** Muntean Lázár gáji gazdálkodó bűnvádi feljelentést tett különváltan élő felesége, **Marin Silvia** ellen, mert állítólag az közös lakásukból több butordarabot vitt el. Az asszony a mai főtárgyaláson azzal védekezett, hogy az általa elvitt butorok hozományát képezték és így azok elviteléhez teljes joga volt. A törvényszék elfogadta az asszony védekezését, és felmentette a lopás vádjára alól.

— **Emberrabló banda garázdálkodik Chicagóban.** Londonból jelentik: Chicagóban a rendőrség felfedezett egy emberrabló bandát, amelynek tagjai csakis vagyonos chicagói polgárokat raboltak el. Az elrablott embereket azután nagyszögü váltságdíj ellenében szabadon bocsájtották. Megállapítást nyert, hogy a jól megszervezett banda nemrég két előkelő gazdag férfit kerített hatalmába, akikért váltságdíj fejében nem kevesebb, mint 350.000 dollárt kaptak. A rendőrség a banda tagjainak nagyrésztét letartóztatta.

— **Andai Piroska operaénekesnő férjhez ment.** New-Yorkból jelentik: A newyorki anyakönyvvezetők egyike előtt ma házasságot kötött **Andai Piroska**, a hirneves magyar operaénekesnő báró **Ketsendorff osztrák földbirtokossal.** Az ifju pár Kaliforniába utazik nászútra. **Andai Piroska** egyébként Amerikában turnén volt.

— **Elítélték egy gázoló kerékpárost.** Vlaicu Illés egyéves önkéntes az elmúlt év őszén kerékpárjával elütötte **Csatlós Erzsébet** 12 éves leányt, aki a gázolás folytán 14 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. A leány atyja súlyos testi-sértés címén bűnvádi feljelentést tett az önkéntes ellen, akit ma vont felelősségre az aradi törvényszék **Alexandrescu-Nicuia-tanácsa.** A törvényszék előtt az önkéntes azzal védekezett, hogy a baleset előidézője **Csatlós Erzsébet** volt, aki a csemetés dacára nem tért ki a kerékpár elől, sőt, amidőn látta, hogy az közeledik, zavarában elébe szaladt. A kihallgatott tanuk csupán annyit igazoltak, hogy a leányka valóban huzamosabb ideig állott orvosi gyógykezelés alatt. A törvényszék büntetésre mondta ki **Vlaicu Illést** és 1500 lej pénzbüntetésre ítélte. **Csatlós Erzsébet** édes-atyját kártérítési igényével polgári bíróság elé utasította.

egy **Perjámos** melletti jegyzőséghez vétette fel magát. Eltűnése előtti napon **Kreppel** ujaradi postamesternek több ezer lej értékű bélyeget adott el, amelyekhez a községhezán illegális uton jutott. Eltűnésével egyidejűleg **a lippai főszolgabírószág is feljelentést tett ellene** a megyei prefekturán, kérve, hogy haladéktalanul állapítsák meg tartózkodási helyét. Amidőn sikerült megállapítani, hogy **Perjámos** község közelében tartózkodik, onnan is ismeretlen helyre távozott, előzőleg azonban **nagvobb összegű adót szedett be a község lakóitól, amelyel szintén magának tartott meg.**

A feljelentés alapján az aradi ügyészség elrendelte **Fuchs Sándor országos körözését.**

Elszállították Aradról dr. Benea Dionisie holttestét

Impozáns részvét nyilvánult meg Arad társadalma részéről

Nagy részvét mellett folyt le ma délután a tragikus körülmények között elhunyt dr. **Benea Dionisie** aradi orvos gyászszertartása. Már jóval délután 3 óra előtt, nagyszámú gyászoló közönség gyűlt egybe az ACSEV-palotában, ahol az elhunyt orvos fel volt ravatalozva. Eljöttek a család hozzátartozói, a barátok, ismerősök, megjelentek az aradi orvosi kar reprezentánsai, ezenkívül pedig számos vasutas is részt vett a temetésen. A szertartást, mely pontosan délután 3 órakor vette kezdetét, **Turic Caius** görög keleti esperes végezte fényes papi segédlettel. Az egyházi szertartás befejezése után, a bucsubeszédek következtek, majd pedig a koszorúkkal díszített koporsót feltették a halottaskocsira, mely körül egy katonai század állt díszőrséget. A szertartásra kivonult katonazenerak gyászindulókat játszott, majd pedig megindult a menet az aradi pályaudvar felé, ahonnan különvonaton, még a délután folyamán **Brádra** szállították dr. **Benea Dionisie** holttestét, ahol a holnap nap folyamán helyezik örök nyugalomra.

Különféle monopolcikkék elosztását is koncesszionálni akarja a kormány

A cukor, benzín és gyufa elosztására vonatkozólag folynak a tárgyalások a „Discom”-mal.

Mint ismeretes, a kormány egy bucaresti-i érdekeltségnek koncesszionálta Románia egész területére a dohányárúk szétosztását. A vállalat „Discom” néven alakult meg és az eddig beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy a szétosztás ily formájával a dohányneműek fogyasztását sokkal intenzívebbé sikerült tenni. Ugyilátszik ez indította a kormányt arra, hogy a „Discom”-al újabb tárgyalásokat indítson meg, amelynek keretében arra irányuló megállapodást igyekeznek létrehozni, hogy a cég a dohányneműeken kívül a **cukor, a benzín, valamint a gyufa szétosztását is vállalja el.** A tárgyalások az eddigi jelek szerint teljes eredménnyel fognak végződni, viszont jólétesült körök tudni vélnek arról is, hogy a kormány egyéb, monopóliumot képező cikk hasonló módon történő elosztását is tervezi.

— **Megkapta a színházat Vigh Ernő társulata.** Aradváros vezetősége tizemégy napra kiadta a színházat **Vigh Ernő** oravicabányai magyar színigazgató társulatának. A színigazgatók esténként 1000 lej bért fizet a készkiadásokon kívül; ezenfelül 10.000 lej garanciát tesz le.

— **Elítélték Schreiber Tamás, a kofferes gyilkos büntetését.** Budapestről jelentik: **Eröss László** joghallgatót, a tizenöt évi fegyházra ítélt **Schreiber Tamás** büntetését, akit mint „nagyorrut” ismertek, ma három havi fegyházra ítélték bűnpártolás és közokirathamisítás miatt.

A rendőrségre viszik az aradi korzóról a kolduló gyermekeket

Az aradi rendőrkvészura intézkedése

Az aradi hatóságokhoz és így a rendőrséghez is, az utóbbi napokban több olyértelmű panasz érkezett, hogy az esti órákban a korzón, kávéházak előtt, nyolc-tíz éves kis gyermekek koldulnak. Ezeknek a szerencsétlen gyermekeknek a száma, akik nem egyszer az éjszakai órákig csatangolnak, koldulva az aradi uccákon, rendkívül megsaporodott. Az aradi rendőrkvészura most ezekkel a panaszokkal kapcsolatban, úgy intézkedett, hogy az este az uccákon és kávéházak előtt kolduló gyermekeket elfogják és az éjszaka folyamán a rendőrségen tartják. Reggel mindegyiket abba az iskolába viszik, ahová lakásuk kerülete szerint tartoznak.

Ugyanekkor bevezetik a vizsgálatot a szülővel szemben, akik gyermekeiket küldték az uccára koldulni és abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy munkanélküliek, intérvényelni fognak a városnál, hogy vegyék fel őket a munkanélküliek listájába, hogy így ők is segélyezésben részesüljenek. A rendőrség intézkedése valóban helyes, főleg akkor, ha biztosítani fogják azt is, hogy a szerencsétlen gyermekek szüleit segélyezni fogják.

— Elhalasztották a kisebbségi tanárok nyelvvizsgáját. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amellyel a kisebbségi tanárok nyelvvizsgáját elhalasztja.

— Áprilisban megnyílik az új vegyészeti laboratórium Aradon. Dr. Nica, a városi higiéniai laboratórium igazgató-főorvosa, ma tett újabb jelentést dr. Serbanu György megyei prefektusnak és dr. Radu Cornel városi interimár-bizottsági elnöknek, az Elitmozi épületében elhelyezett új aradi közegészségügyi intézmény ügyéről. Nica dr. előadta, hogy a 300.000 lejes beruházások munkálatai már a vége felé közelednek és minden valószínűség szerint, áprilisban átadják hivatásának az új laboratóriumnak úgy a kémiai, mint a bakteriológiai osztályait. Ugyanebben az épületben nyert elhelyezést a Meszlányi-féle kémiai laboratórium is. Az új közegészségügyi intézmény 10 szobát foglal magában és a szerológiai vizsgálatok kivül, az élelmiszerek vegyvizsgálatának fontos feladatait is el fogja látni.

— Közlekedési balesetek. A napokkal ezelőtt beállott havazás és a már hosszabb idő óta tartó fagy következtében szinte egymást érik Aradon a közlekedési balesetek. Az aradi rendőrkvészura éppen ezért a legszigorubb felhívást intézi ezúton az összes aradi háztulajdonosokhoz és házmesterekhez, hogy a szükséghez mérten naponta kétszer-háromszor takarítsák házaik előtt a gyalogjárót. Ugyanezért pedig hamut vagy fűrészpport hintsenek a gyalogjáróra. A jéti felhívás betartását a rendőrség sorozatos razziaikkal fogja ellenőrizni.

— Az aradi feketeszék-ügy vádlottjai fogságban maradnak. Az aradi törvényszék vádpanácsa ma foglalkozott a feketeszék-ügyből kifolyólag letartóztatásban levő Jánossy, Fellner és Gutfried ügyével. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat még nincs befejezve, a vádpanács egy hónappal meghosszabbította a vizsgálati fogságot.

Gyenge csontuaknak: Jemelt a megváltás.

— Alaptalanul feljelentett háztulajdonos. Az aradi törvényszék ma foglalkozott Dumitrescu Marin főhadnagy feljelentésével, aki annak idején azt a vádat hozta fel háztulajdonosa, Karácsonyi Konstantin ellen, hogy szobájából több apró tárgya eltűnt. A különös feljelentés alapján bevezették a vizsgálatot, amelynek befejezése után az ügy a törvényszékhez került át, ahol ma tartották meg a főtárgyalást. A bíróság előtt az a vélemény alakult ki, hogy a főhadnagy által eltűntnek jelzett tárgyakat a háztulajdonos a ki nem fizetett lakbér fejében tartotta vissza. A törvényszék rövid tanácskozás után felmentette Karácsonyi Konstantint az ellene felhozott vád alól. A megrágalmazott háztulajdonos most hatóság előtti rágalmozás címén viszonzvádat akar emelni a főhadnagy ellen.

Gróf Bethlen Istvánnak ezer dollárt fizetnek minden cikkéért Amerikában

— Huszonhétézer dollárt keresett eddig cikkeivel és felolvasásával —
Előadásának tárgya: Találkozásom európai politikusokkal — A grófnő február második felében tér vissza Magyarországra

Az elmúlt év novemberében szállott hajóra Bethlen István grófné, hogy eleget tegyen egy amerikai meghívásnak, amely őt felolvasó-körutrá szólította ki az ujjazába. A grófné — aki írásaival, szindarabjával már itthon is pozíciót harcolt ki magának, egy igen érdekes, sőt izgatónak tűnő témával foglalkozik amerikai turnéján. A volt magyar miniszterelnök felesége nem szépirodalmat olvas fel, hanem előadásának tárgya: Találkozásom európai politikusokkal.

Erről a kétségtelenül érdekesítő témáról beszél Bethlen grófné Amerikában szabad előadás keretében, mert csak az első két városban volt felolvasás és miután kísérő menedzsere megmagyarázta a grófnénak, hogy Amerikában nem szeretik a felolvasó formát, a grófné, aki a legnagyobb tökélyel bírja az angol nyelvet, most már mindenütt előad.

Most, hogy a turné vége felé közeledik, meg lehet állapítani, hogy annak nemcsak elsősorban erkölcsi sikere volt nagy, de az

— Agyonlőtték egy tanítót. Csernovicből jelentik: A Storoinet megyei Stanenti-de-jos községben ma délután nagy feltűnést és izalmat keltő gyilkosság történt. Ismeretlen tettesek agyonlőtték Nita Spiridon községi tanítót, majd pedig nyomtalanul eltűntek. A gyilkosok a késő délutáni órákban a tanító lakásának ablakához lopózkodtak és az ablakon keresztül lőtték agyon a szerencsétlen végű embert. A községben általános a vélemény, hogy a gyilkosok bosszúból követték el tettüket. A nyomozás folyik.

— Farkast lőtték Zaránd községben. Zaránd községben ma Kurta János gazdálkodó egy farkast látott, melyet rövid hajsza után sikerült lelőnie. Zaránd községben már több mint ötven éve nem volt farkas. A község mellett azelőtt erdő terült el és ott bujtak meg a farkasok. Azonban az erdő nagyrészt már kiirtották és így a falubeliek nem kis meglepetésére szolgált a farkas megjelenése.

A sodródó lump

Az orvos megkérdezi a betegétől:

— Mondja, mennyit iszik maga egy esztendőben?

— Körülbelül ezer liter bort, doktor ur.

— És nem fél, hogy tönkremegy.

— Dehogyan kérem, mindig más fizeti.

— Dr. Windholz Béla előadása az Anyák Iskolájában aleányos anyák nehéz gondján akar könnyíteni. A női pályáról, a nők pályaválasztásáról fog szólni a nőorvos meleg szívével és a társadalmi élet bonyolult jelenségeit reális látással boncoló gyakorlati ember világos eszével. Ez a Kölcsey Egyesület hatodik nevelésügyi előadása, melyet az Iparos Otthonban minden hét szerdáján rendez. Idei sorozatában március 9-ig még három orvoselőadója lesz.

— Filmszínészetek figyelmébe. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy a Paramount-filmgyár amerikai központja közvetlen megbízást adott az „Erdélyi Élet” aradi szerkesztőségének, hogy Romániában filmszínészeknek alkalmas fiatal hölgyeket és urakat keressen. A felhívás óta százszámra érkeznek különféle ajánkozások, a melyekre a lap szerkesztősége ismételtelen csupán annyit válaszolhat, hogy csakis olyan jelöltek nyújtsák be pályázataikat, akik abszolút műveltséggel, lehetőleg zenei képzettséggel, kifogástalan alakkal rendelkeznek. Ajánlatok az „Erdélyi Élet” szerkesztőségéhez (Arad, Str. Cloșca 2) küldendők.

— Adakozás. Özvegy Szuchy Józsefné részére ma a kiadóhivatalunkhoz özv. Tausch Rezsóné és Kovács Mihály 100—100 lejt küldött be. Az adományokat a rendeltetési helyére juttattuk.

anyagi is, amennyiben kilenc város tizenkét-ezer dollárt jövedelmezett.

De más, kimondottan irodalmi szempontból is igen eredményesnek mondható Bethlen István grófné amerikai utja.

A grófnő ugyanis tíz cikket helvezett el a Saturday Evening Post-ban, Amerika legnagyobb példányszámú képeslapjában öt cikket pedig a Ladies Home Journal közöl. Azért a tizenöt cikkért tizenötezer dollár honoráriumot kap a grófné, szóval olyan summát cikkeként, amit eddig magyar írók közül csak Molnár Ferenc kapott odakünn. Bethlen grófné február második felében jön haza, mert február tizenhatodikán megvárja szindarabjának, a „Szürke ruha”-nak bostoni premierjét.

Bethlen grófné ifjabb Bethlen István gróf megbetegedésekor kábelt kapott és úgy volt, hogy nyomban hazatér, közben azonban telefonon beszélt e hét elején a szanatóriumban fekvő fiával, aki teljesen megnyugtatta állapotát felől.

Igy azután a grófnő elhatározta, hogy darabjának premierjét megvárja.

Scharlachjárvány egy arad-megyei községben

Egy szabadságot katona hurcolta be a járványt.

Dr. Cosma Demeter vármegyei főorvos ma délelőtt tett jelentést dr. Serbanu György megyei prefektusnak az Aradmegyében észlelhető járványos megbetegedésekről. A megyei főorvos ismertette a gurahonci járásban levő Tálás községben lábrakapott skarlát-járvány ügyét: a kis község 1200 lakója közül 25 ember betegedett meg a veszedelmes járványban. A községi előjáróság a megye főorvosi hivatalának intézkedésére ideiglenes járványkórházat létesített, hogy a betegeket megfelelően elkülönítve kezelhessék.

Minden valószínűség szerint egy szabadságos katona hurcolta a kisközségbe a veszedelmes járványt. Dr. Cosma Demeter rendkívüli hitelt kért a megye prefektusától, hogy megfelelő szérumot szerezhessen be a tálasi járvány leküzdésére. Dr. Serbanu megyei prefektus meghallgatva a megyei főorvos jelentését, intézkedett, hogy a szükséges összeget kiutalják a megyei főorvosi hivatal számára. Pécskán, Sajtényban és Nagylakon a járvány teljesen szűnőben van.

— Fájdalmak, melyek gyulladások, zuzódások, izom, tag, izület ficamok következtében állnak elő, kibírhatatlanokká válhatnak. Az Egyesült Államokban fölfedeztek egy szert, mely minden ilyen fájdalmat azonnal enyhít és rövid időn belül teljesen elmulaszt, ha a fájdalmas részre „Sloan Liniment” cseppeket teszünk. A cseppek azonnal, csodásan hatnak. Sloan Liniment már nálunk is ismeretes és kapható.

— A hét eseményei képekben, ötletes fejlécek, időszerű és színházi képek, kedvelt rovatok: Szerkesztői üzenetek, Szépségápolás, Keresztretitvény, Gasztronómia, Kertészet, Kézimunka gazdagítják az Új Időket, amelynek kiadóhivatala Budapest, VI., Andrassy-ut 16. bárkinek küld díjtalan mutatványszámot. Előfizetési díj egy negyedévre 260 lej.

Corso-Mozgó mai műsora:

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

MERÉNYLET AZ ORIENT-EXPRESSZ ELLEN. A legnagyobb sikerű bűnügyi film. Főszerepben: Charlotte Susa. Azonkívül MEDVEVADÁSZAT A KÁRPÁTOKBAN.

Izgató tartalmu röpcédulák Arad uccáin

Az aradi törvényszék elítélte a röpcédulák
osztogatóit.

Az elmúlt év augusztusában Arad uccáin röpcédulák jelentek meg, melyek izgató hangú felhívást tartalmaztak a fennálló társadalmi rend ellen. A rendőrség széleskörű nyomozást vezetett le, többeket előállított, akik ellen izgatás és kommunispropaganda miatt indult meg a hivatalos eljárás. Így leartóztatta a rendőrség Braun Béla munkást, valamint K. Miklós és S. József kiskorú tanulókat, akiknek ügyében ma tartotta meg a főtárgyalást az aradi törvényszék Alexandrescu-Nicula-tanácsa. A tárgyaláson Braun Béla elmondta, hogy a röpcédulákat egyik munkásismerőse adta neki át, azokat azonban nem olvasta el és tartalmukról tudomása nem volt. Ezekből a röpcédulákból adott a két kiskorú inasnak, akik azokat szintén nem olvasták el és nem tudtak annak tartalmáról semmit.

A törvényszék — tekintettel arra, hogy a rendőrség mind a három vádlottat tetlen érte, amidőn a röpcédulákat osztogatták — marasztaló ítéletet hozott. Braun Bélát hat hónapi fogságra, S. Józsefet három havi fogságra, 500 lej pénzbüntetésre és polihikai jogának három évre történő felfüggesztésére, míg K. Miklóst 15 napi elzárásra és 500 lej pénzbüntetésre ítélte. A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a bíróság. Az elítéltek az ítélet ellen felebbezést jelentettek be a Táblához.

FILM KÖZLÖNY

Marius

Film-dráma bemutatója a Select-mozgóban

Marcel Pagnol rendkívül nagyhatású, ma az irodalmi színvonalon álló drámája. Kifűző feldolgozást nyert a berlini UFA filmgyár százszázalékos hangosfilmjében. A melyen átgondolt, lelki momentumokkal és problémákkal alátámasztott cselekmény filmszerű fejtétele, kivételes szcenáriumírói és rendezői kvalitásokat kíván és nem kevésbé nehéz a szereplők helyzete, akiknek mélyeséges lelki megrázkódtatásokat kell kiviteniök a filmvászonra. Ugy a rendezőnek, mint a szereplőknek hatalmas segítő eszközük a beszéd, amelyet tökéletesen, szinte élőhang illúzióját keltve, ad vissza a filmapparátus.

Tulajdonképpen a tenger és a szerelem, a csábító, szirénhangú oceán és az Asszony élet-halál küzdeleméről van szó, amelyet egy fiatal férfiúrt folytatnak. Ez az álmodozó, a tenger moráljától megbabonázott, szerelmes férfi: Marius. Már születésekor, a nevével együtt eljegyezték a tengerrel, amely csábító délibábként lebeg előtte. De ott van az Asszony. Nem is asszony, csak szerelmes, vágyakkal teli fiatal leány, aki visszahívja Mariust a tenger csábító igézetétől. A férfi felkőben romboló erővel küzd a két szerelem, míg végül a tenger lesz a győztes... bár ezt a győzelmet maga a szerető nő engedti át az oceánnak.

Marius két szerelem között vergődő, főtovázó és lelki problémákkal küzdő alakját Mathias Wiemann eleveníti meg. A német színpadokon jónévű, fiatal művész imponálóan egyszerű eszközökkel, minden póz és erősebb színészi megjátszás nélkül alakítja szerepét, tökéletes illúziót keltve. Partnere, a nálunk is kedvelt Ursula Grabley, aki ezúttal néhez, tragikai készséget kívánó szerepben bizonyítja be, hogy egyike a modern filmművészet legértékesebb reprezentánsainak. Albert Bassermann öreg matrózáról külön köteteket lehetne írni. A világhírű karakterszínész ebben a félig megtébolyult, a tenger iránt érzett örök szerelmében kintlódó öreg matrózban, valami olyan tökéleteset produkál, amely nem tűr bírálo szót. Jakob Tiedtke, mint Marius édesapja, nyugt ember, őszinte és abszolút kifogástalan alakítást. Az egész film szerkezete Korda Sándor vállain nyugszik, aki kiváló rendezői átlátszással és teljes átgondolással, végre egy irodalmilag is értékes, igazán jó filmet adott a közönségnek.

(cs. p.)

A császári és királyi Ausztria szigete Cs. és kir. Ausztria, az osztrák köztársaság szívében

amelyet a múlt el-

felejtett — A régi Ausztria szuverén területén még ma is osztrák-magyar bankjegyekben fizeti a régi kötvények kamatát az osztrák államkassza — Ahol a schillingnek még ma sincs keresnivalója

Látogatás a bécsi Központi Állampénztárban, a köztársasági Ausztria cs. és kir. szigetén

A cs. és kir. osztrák köztársaság, ahogy némi ironiával a bécsiek nevezik összeomlás utáni államukat, bizonyára nem üres szölgés-mód csupán, hanem a valódi viszonyok találó kifejezése. Most azonban nem a cs. és kir. köztársaságról akarunk szólni, hanem az igazi, a régi cs. és kir. Ausztriáról, amelyet a múlt ittfelajított tehát ma is megvan, mintha az elmúlt másfél évtized nyomtalanul tünt volna el fölötté. Valóságos sziget ez, de nem az ország belsejében, meg nem közelíthető vidéken, hanem Bécs szívében, alig 2—3 percnvi távolságra a Szent István-dómtól a régi Rottal-palotában. Valamikor a Rottal-grófi rezidenciája volt ez a palota, amelynek kapujában nagy-szakállu aranyaszományos portás áll és az érdeklődőknek megadja a felvilágosítást: a központi állampénztár — első lépcső, második emelet.

A lépcsőn feljutunk a központi állampénztárba és itt már a régi Ausztria szuverén területén vagyunk. Ez oly határozott, hogy minden kétséget kizáró formák között nyilvánul meg, hogy egy pillanatig sem lehet másra gondolni, minthogy itt egy egészen más világban vagyunk, egy más világban, amelyet a régi Ausztria jogutóda régi állapotában meg hagyott. Egy állampénztárban a legfontosabb tényező természetesen a pénz, a valuta. A mai Ausztria valutája a schilling a régié a korona volt, de itt természetesen ma is csak a korona számít, a schillingnek nincs keresnivalója. Itt a korona ma is épp ugy dominál, mint másfél évtizeddel ezelőtt, mintha ez alatt az idő alatt semmi sem történt volna. Itt minden maradt a régiiben.

A régi haza kötelezettségei

Hatalmas terembe jutunk, amely hasonlít egy bank pénztárszobájához. Számos pénztárfülke és mindegyiken a felírás: „Államadósságok“, „Kötvények“ stb. Az egyik táblán a mai Ausztria pénzügyminisztériumának hirdetőményei. Elolvassuk és kihámozzuk a hosszú rendeletek magvát. Az egyik arról értesíti a 10, 50, 100, 1000 és 10.000 koronás kötvények tulajdonosait, hogy 1931. január 1-től kezdődően, a központi állampénztár az esedékes kamatokat, mindjárt egy évre kifizeti. Boldog szelvénytulajdonosok. Mindjárt egy egész évre megkapják a kötvények után járó kamatot! Tréfa ez? Éppenséggel nem. Az osztrák köztársaság becsületbeli kötelezettségének tartja, hogy jogelődjének, minden tartó-

zását pontosan megfizesse. Ezt tudják az érdekeltek és érvényesítik is követeléseiket. Fantaszták? Ki tudná rólok megállapítani, hogy micsoda titkos pszichikai erők kényszerítik őket jogaik érvényesítésére. A mentalitásuk ez lehet: az állam, a régi haza, tartozik nekik és utódjának kötelessége ezt a tartozást kiegyenlíteni. És ezt az állam meg is teszi, de — régi koronabankjegyekben.

A kifizetett kamatok „értéke“

Végignézzünk egy ilyen kifizetést. Egy öregur (nem volnánk ezen a helyen, a csász. kir. Ausztriában, ha fehér szakállja nem volna az állán kiborotválva) lép be a terembe. Egy pillanatig körülnéz, aztán nyilegyenest a második pénztárhoz megy. Látszik, ismeri a járást. Elővesz egy nagy borítékot és átnyújtja a már előre levágott kuponokat. Átadja a pénztárosnak és az kifizeti az egy évre esedékes kamatot. Mind a kettőnek komoly az arca. Az öregur kezébe veszi s megnézi a szép kék bankjegyet, aztán beteszi a pénztárcájába. Az összeg nem jelentéktelen, nem kevesebb, mint száz korona, *mai értéke legalább 140 schilling volna.* Volna... Ha... Ha nincs világháború, nincs infláció! Így? Éppen egy garas. A pénztárban a hivatalos óra 9—2-ig tart és ez alatt az idő alatt naponta átlag 50 felet „intéznek“ el. A napi átlagforgalom 5000 koronát. Ez az összeg 50 garasnak felel meg. A bankjegy ma is büszkén, szinte kihívóan jelzi: „Az osztrák-magyar bank az átadónak a bankjegy értékét törvényes ércpénzben fizeti ki.“ Ha ezt nem teszi, ennek a „csekélységnek“ az az oka, hogy maga a bank éppugy a múlté már, mint a régi állam. 5000 korona az átlagos napi forgalom, tehát egy fél schilling. *De még az is előfordul, hogy az „esedékes“ kamat, még 100 korona sincs.* Ilyenkor a pénztáros segíti ki a bajba jutott csász. kir. Ausztriát. Persze pontos jegyzéket vezet a kölcsön adott összegekről és ha azok elérik a száz koronát, visszatérítheti magának. Ez a tranzakció a pénztári napló segítségével folyik le, ahová pontosan bevezetik a még olyan jelentéktelennek látszó tételeket is. Mert ez esetben nem kevesebbről van szó, mint száz békekoronáról, vagyis egyetlen garasról!

Vakmerő betörés Aradon

Feltörték egy pénzeskazettát és tartalmát ellopták,

Vakmerő betörésről tett feljelentést az aradi rendőrségen Krammer Lajos, Kálvin János-ucca 9. szám alatti lakos. A feljelentés szerint tegnap este addig, amíg Krammerék nem tartózkodtak otthon, valaki behatolt lakásukba, az ott talált pénzes kazettát feltörte és abból nyolcezer lejt elloptott. Amikor hazatértek, megdöbbenve látták, hogy a pénzes kazettát feltörték és hogy az abban lévő pénz hiányzik.

A feljelentésben Krammer Lajos elmondja, hogy egy Varga Gergely nevű emberre gyanakszik, aki ismerős volt a helyzettel és akít állítólag a szomszédok közül többen láttak tegnap a Kálvin János-ucca 9-es számú házában. A rendőrség megindította az ügyben a nyomozást és csakhamar megállapítást nyert, hogy Varga ismeretlen helyre távozott. A rendőrség ezért köröző-levelet bocsátott ki Varga ellen.

Adakozzunk
a munkanélkülieknek!

Az Aradi Közlöny

asztali előjegyzési

Naptára olcsón kapható

kiadóhivatalunkban

Bul. Reg. Ferdinand 4. és főtéri kiadóhivatalunkban a Minorita templommal szemben.

Viszonteladóknek
árengedmény.

Egységes ellenzéki front alakul Argetoianu „Nemzeti hozzájárulás“-i javaslata ellen

A mezőgazdasági hitelek levonhatók a pénzügyi intézetek mérlegeiből — A kormány állami kötvényeket ad a levont összegek ellenértékéért

Az állam elengedi a népbankoknak nyújtott 720 millió lej kölcsönt

Bucurestiből jelentik: Argetoianu a legújabb konverziós javaslata politikai körökben általános feltűnést és érdeklődést váltott ki. A javaslatnak, — mint mai számunkban megírtuk, — az a lényege, hogy kényszeradót vet ki a tíz hektárnál nagyobb birtokokra, a bányákra, a városi ingatlanokra, az összes romániai belföldi részvénytársaságok részvénytőkéjére, valamint az állami járadékkötvényekre, megyei és községi részvényekre. Az állam névre szóló kötvényeket fog kibocsátani. Ugyanakkor, amikor a polgárok befizetik ezt az adót, — amely tulajdonképpen kölcsön jellegével bír — az állam kötvényeket ad a polgároknak. Ezeknek a kötvényeknek az amortizációja harminc év alatt történik meg. A kötvények után az állam kamatot fizet.

Argetoianu még egy nagyjontosságú javaslatot terjesztette be, amellyel azt célozza, hogy a bankok és pénzügyi intézetek mentesüljenek az eredeti konvertálási javaslat katasztrofális következményeitől. A javaslat szerint, a mezőgazdasági hitelek, amelyeket a nagybankok és pénzügyi intézetek nyújtottak, a mérlegből levonandók. Ezeket az állami amortizációs pénztár veszi át és ezeknek fejében járadékkötvényeket ad a pénzügyi intézeteknek.

A követelések nyolcvanöt százalékát kötvényekben megkapják azok a bankok, melyek az utolsó két évben husz százaléknál magasabb kamatot nem szedtek adósaiktól. Hetvenöt szá-

Az adókievítő-bizottságoknak figyelembe kell venni az Iparkamara kiküldöttjének felszólalását

Pacuraru Brutus nyilatkozata a leérkezett miniszteri rendeletről

Ma érkezett meg az aradi pénzügyigazgatóságra a pénzügyminiszteriumnak az a rendelete, amelyben a szokásos intézkedéseket közli az évi adókievítésre vonatkozólag. A körrendelet rendkívüli figyelemre és körültekintésre szólítja fel a pénzügyi közegeket és szigorú intézkedéseket tartalmaz az üzleti könyvek ellenőrzésére vonatkozólag. A miniszterium intézkedéseinek értelmében a kimutatott veszteségeket aktákkal kell igazolni és ugyancsak a lehető leprecízebben iratokkal kell igazolni az adófizetőknek hitelezőik valódiságát, vagyis bizonyítani azt, hogy azok nem fiktív hitelezők. Különös érdeklődésre tarthat számot az a rész, amely így hangzik:

— A Kereskedelmi és Iparkamara kiküldöttjének természetesen az a kötelessége, hogy a valóságnak minél inkább megfelelő és igazságos adóztatást segítsen elő és éppen ezért ennek a delegátusnak a megjegyzéseit, addig, amíg azok törvényesek, nem kell figyelmen kívül hagyni.

Erre az intézkedésre vonatkozólag beszélgetést folytattunk Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkárral, aki a következőket jelentette ki:

— Ha az adókievítő-bizottságok működése nem is elégtelen teljes mértékben kívánóságainkat, le kell szögeznünk, hogy a bizottságok részéről *határozott jóakarattal tapasztalható*. Ugyanakkor a Kamara kiküldöttjei is teljes mértékben igyekeznek eleget tenni kötelezettségeiknek. A miniszteriumi rendelet intézkedését valahogy talán ahhoz lehet hasonlítani, amikor valaki egy kézzel ad valamit és aztán két kézzel elveszi. A Kamara delegátusának ugyanígy megadták a jogot, hogy felszólaljon a bizottságban. A fenti utasítás értelmében viszont ezt a felszólalást csak akkor kell figyelembe venni, ha az valamely törvény paragrafusára támaszkodik. Ez által pedig a pénzügyi hatóságok tág teret kapnak a kamarai delegátus hozzászólásainak magyarázására, ami ezeknek a hozzászólásoknak figyelembe nem vételét idézheti elő.

zalekát kapják azok a pénzügyi intézetek, melyek huszonöt százaléknál magasabb kamatot nem szedtek. Mindazon pénzügyi intézetek, melyek ennél magasabb kamatot szedtek, *követeléseiknek csupán ötven százalékát kapják az Amortizációs pénztártól*.

Argetoianu pénzügyminiszter ezenkívül egy, a népbankokat érintő módosítást terjesztett a minisztertanács elé. Eszerint a népbankok által nyújtott mezőgazdasági hitelek konvertálása a szövetkezetek központi bankja útján történik. *Az állam elengedi a népbankoknak nyújtott 720 millió lej kölcsönt, a mezőgazdasági adósságaikat pedig száz százalékig rendezi*. Fizzel szemben nagyjontosságú a módosítás azon intézkedése, mely előírja, hogy a konvertálásban csak azok részesülhetnek, akik a konvertálási törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül, amennyiben a konvertálás végrehajtására kiküldött bíróságok és bizottságok konvertálásra való jogosultságukat elismerik, *adósságuk 10 százalékát befizetik az Amortizációs Pénztárba*.

Argetoianu legújabb konverziós javaslatához a parlament konverziós bizottságában először Bratianu György szólott hozzá, aki kijelentette, hogy a módosításokat nem fogadhatja el, mivel ez nem egyéb, mint *állami kommunizmus*.

A nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsa Mironescu elnökletével ma tanácskozást tartott, majd pedig a párt parlamenti csoportja tartott megbeszélést Mihalescu elnökletével. Mindkét tanácskozáson Argetoianu legújabb konverziós javaslatáról esett szó és úgy a párt elnöki tanácsa, mint parlamenti csoportja a javaslat ellen foglalt állást. A nemzeti-parasztpárt Argetoianunak a „Nemzeti hozzájárulás“-ról szóló javaslatát *antiszociálisnak tartja*.

A liberális-párt parlamenti csoportja szintén foglalkozott Argetoianu javaslatával és az erről szóló megbeszéléseket éjszaka Angelescu lakásán folytatják. A liberálisok minden valószínűség szerint *a javaslat ellen fognak állást foglalni*.

Japan a csehországi Skoda-műveknél

Az első szállítmány száznyolcvan-ezer darab gránát — Sanghaj ellen

rendelt hadianyagot

csütörtökre várják az offenzívát

Berlinből jelentik: Értesülések szerint, a japán kormány hadianyagokat rendelt a cseh Skoda-művektől, amely 180 ezer gránát leszállításával meg is kezdte a rendelés teljesítését. Tárgyalások folynak a japán kormány részéről egy lengyel fegyvergyárral is, hadianyagok dolgában.

Sanghaj körül a helyzet változatlanul feszült és az offenzívát csütörtökre várják. Az egyenes támadás során elkerülhetetlennek látszik, hogy a nemzetközi területet ne ériék japán bombák és ezért a japán hadvezetőség bizonyos átkaroló mozdulattal kívánja kiszorítani a kínaiakat Sanghaiból. A sanghai-i partokra újabb japán csapatok érkeztek, amelyeknek tagjai nagyobb koporsó-szállítmánnyal tállakoztak. Hírek szerint ennek láttára egy japán katona megjegyezte:

— Igazán nem volt érdemes!...

Sanghiből jelentik: A város előtt egyre tartanak a készülődések a meginduló döntő csatára. A kínaiak megerősítették állásaikat, amelyeket gépfegyverekkel és lövészárkok-mozsarakkal szereltek fel. A japán kilencedik hadtest előnyomulásánál füstfelelesztő gyer-

Nem lehet megtartani az aradi gyermekek mesedélutánját

A működő előadásokra vonatkozó új rendelet következménye. — Miniszteri engedély szükséges.

Egy hatvan éven jóval felül járó, de mégsem öreg aradi színész-embernek juttatta a sors azt a hálátlan feladatot, hogy gyakorlati alapon tisztázza a közvélemény előtt annak a közoktatásügyi miniszteriumi rendeletnek gyakorlati jelentőségét, amely az elmúlt hét péntekjén érkezett az aradi rendőrkapitányra, valamint az aradi városházára. Arról az újfajta rendelkezésről van szó ugyanis, amely arra utasítja mindazokat az egyéneket, akik műsoros előadásokat kívánnak rendezni, hogy az eddigi rendszertől eltérőleg ne a város kulturális ügyosztályához forduljanak hivatalos engedélyért, illetve a kolozsvári művészetiügyi vezérfelügyelőséghez, hanem közvetlenül Bucurestibe küldjék kérvényüket, ahol a közoktatásügyi miniszterium kultusz-osztálya dönt érdemben a beadott kérvény felett.

Faludy Károly nevét nem kell bekonferálnunk az Aradi Közlöny olvasó tábora előtt. Még a legutóbbi színiévad alatt ott láthattuk alakját a színpadon, ahol kitűnő kabinettfigurájával nevetésre ingerelte a nézőközönséget. Sajnos azonban, a színészet nem sok földi jóhoz juttatta Faludy Károlyt, aki gondolt egyet és elhatározta, hogy egy új vállalkozásba kezd. Külföldi példák sikerén felbuzdulva annak az ötletnek megvalósításához látott, hogy az aradi gyermekek számára szombaton vagy vasárnap délutánonként mese-délutánokat rendez, hogy ezáltal is gyarapítsa szerény anyagi jövedelmét.

Faludy Károly, — aki bizony nem mindennap tudja elolvasni az újságokat, mivel nem is lakik benn Aradon, nem is gondolta, hogy milyen nagy fába vágta ezuttal fejszéjét. Annak rendje s módja szerint jelent meg a város kulturális ügyosztályánál, ahol Popa Constantin városi kulturatanácsosnak kellő reverenciával átnyújtotta szerény beadványát a hivatalos engedély elnyerése érdekében. A városi kulturatanácsos, aki éppen akkor expedálta el Aradváros külön feliratát a közoktatásügyi miniszteriumba, hogy kellő magyarázatot kérjen az általunk ismertett legújabb rendelkezés végrehajtására vonatkozólag, már nem tudta megadni a kellő engedélyt Faludy Károly ártatlan mesedélutánjaira vonatkozólag. Utasította Arad öreg színészét, hogy a közoktatásügyi miniszteriumhoz kell fordulnia engedélyért. Addig pedig, amíg az engedély meg nem jön, természetesen nem lehet semmit sem csinálni az aradi gyermekek mesedélutánja érdekében.

tyákat fog használni, hogy ezzel leplezze mozdulatait. A hadtest parancsnoksága a füstfelelesztő gyertyákat működésben bemutatta az idegen katonai attasék előtt, annak bizonyítására, hogy a gyertyák mérges anyagokat nem tartalmaznak.

Egy golyó behatolt a sanghai-i angol konzulátus ablakán és csak hajszálon mulott, hogy az ott dolgozó gépirókisasszonyt nem ölte meg. Ez a harmadik eset, hogy golyó hatolt a főkonzulátus épületébe.

Az esti órákban Sanghaival minden érintkezés megakadt. Remélik, hogy később sikerül az összeköttetést helyreállítani.

Az Indopacific értesülése szerint, a kínai állam pénzügyi helyzetére való tekintettel, a kínai tőkések egy része érintkezésbe akar lépni a japán hadvezetőséggel. A kínaiak állítólag hajlandók Sanghait kiüríteni, ha garanciát kapnak arra, hogy az ellenségeskedések nemcsak Sanghaiban, hanem Mandzsuriában is megszűnnek. Tárgyalást csak a nagyhatalmak képviselőinek jelenlétében akarnak Japánnal kezdeni, míg Japán ragaszkodik ahhoz, hogy a tárgyalásokon kizárják az idegen hatalmakat.

SPORT KÖZLÖNY

A négyes bob-versennyel befejeződtek a harmadik téli olimpiai játékok

Románia az ötödik a bob-versenyben — Kanada nyerte a jég-hokki-tornát

Lake Placide-ből jelentik: A jég-hockey-torna szombati utolsó napján, Németország 4:1 arányban győzött Lengyelország ellen, az Északamerikai Egyesült-Államok ellen pedig Kanada 2:2 gólarányú eldöntetlenül harcolt ki, a torna végeredménye tehát a következő:

1. Kanada	6	5	1	—	32: 4 11
2. USA	6	4	1	1	27: 5 9
3. Németország	6	2	—	4	7:26 4
4. Lengyelország	6	—	—	6	3:34 —

A téli olimpiász vasárnapra elhalasztott utolsó napján döntésre került az 50 kilométeres sí-futás, még pedig 25 km. kör alakú pályán. A sí-versenyben ismét az európai északi országok reprezentánsai domináltak, az eredmény ugyanis a következő volt:

1. Saarinen (finn) 4 óra 28 perc. 2. Liikainen (finn) 4 óra 28 perc 20 másodperc. 3. Austadstuen (norvég) 4 óra 31 perc 23 mp.

Hétfőn szép napsütéses, de hidegre fordult időben bonyolították le a négyes bobverseny hátralévő két előfutámát, amelyek a kissé megfagyott pályán jobb időeredményekkel végződtek. Valamennyi bob megjavította előző napi eredményét. Az olasz bob 2:07.94 mp. időt futott, a Deutschland II. 2:07.89 mp. eredménnyel végzett, a román Papanu az eredményt 2:02 mp.-re szorította le. A 25.000 főnyi közönség valóságos extázisba került, mikor az Amerika II. 1:58.56 idővel száguldott

végig a pályán, amely egyúttal a nap legjobb idejét jelentette. A rekord azonban csak rövid ideig maradt érvényben, mert az Amerika I. 1:57.41 mp. újabb rekordot ért el. A Kilián által vezetett Deutschland I. 1:58.19 mp. eredményével, a nap második legjobb idejét futotta. A svájci bob ideje 2:01.47 mp. volt.

Amerika nyerte a négyes bob-versenyt

A III. téli olimpiai játékok utolsó versenyszámát, a négyes bobversenyt, a várakozásnak megfelelően, az amerikaiak nyerték. Az amerikai győzelem már az első két előfutám után, meglehetősen biztosítottan látszott. A Fiske által vezetett Amerika I., a negyedik futamban 1:56.59 mp.-es idővel, újabb rekordot állított fel és az összidő alapján a hatodik olimpiai győzelmet szerezte Amerikának. Az Amerika II. Homberger vezetésével, még jobb időt futott (1:54.28 mp.), de összidője alapján csak a második helyen végzett. A Kilián által kormányzott Deutschland I. újból megjavította időeredményét (1:57.40 mp.), azonban csak a harmadik helyezést tudta megszerezni, mely a bronzérmel jelenette. Svájc a negyedik, Románia az ötödik, Olaszország a hatodik, Deutschland II. a hetedik helyen végzett, annak ellenére, hogy az utolsó futamban von Murrn saját eredményét újból megjavította (2:04.25 mp.). Ennek a csapatnak kevés volt a tréningje.

Az angol versenyzők „hisztia” amatőrök

Milyen az amatőr felfogás Angliában?

Az angol sportférfiak szigorú felfogása az amatőrségről közismert. A múlt olimpiászon például azért nem vettek részt a britek a labdarúgó világbajnokságért folyó küzdelemben, mert a kontinens futballistái közt profikat szagoltak. Az idei olimpiász előkészítő ülésén is az angol kiküldöttek követelték legenergiusabban az amatőrség könyörtelen elbírálását. És a prakszis? Az angol atlétikai szövetség elnöke, Gordon A. Love azt indítványozza egy angol sportlaphoz, hogy az angol atlétákat, mielőtt majd elindulnak Los Angelesbe, küldjék ki először néhány hétre Olaszországba tréningezni, hogy hozzászokjanak az enyhe klímához. Az angol atléták állítólag amatőrök, tehát polgári foglalkozásuk is van. Aki tudja, hogy milyen nehézségekbe ütközik már az is, hogy a losangeles-i utra néhány hónap szabadságot kieszközöljenek az olimpiai kiküldötteknek, az elképzelheti, hogy milyen fáradt van taragva az angol amatőrség, ha az atléták előzőleg hetekig nyugodtan tréningezhetnek egy idegen országban!

Hol volt, hol nem volt az angol amatőrség, talán még ma is él, ha meg nem halt...

Siera elment a NAC után Svájcba

Beszámoltunk arról, hogy a NAC francia túráján több játékos megsemmült és ezáltal harc-kép-telenné vált. A turavezetőség táviratilag kérte, hogy az Universitatea Sieráját küldjék utánuk, mert nagy szükség van hátvédre. A váradi egyesület vezetősége tárgyalásokat kezdett a kolozsvári vezetőkkel, akik hajlandóknak mutatkoztak a játékos kölcsön adni a NAC-nak, egy kikötése azonban volt az Universitateának: adjon garanciát a NAC, hogy a jeles játékos nem fogja elszípkézni. Mintán a NAC ezt a garanciát megadta, így a tehetséges hátvéd már utra is kelt, hogy a többi játékosal együtt sikerre vigye a NAC színeit.

O. A. C. közgyűlés f. hó 20-án délelőtt 10 órakor a Magyar Párt Str. Romanului helyiségében. Az elnökség kéri a tagok minél nagyobb számú megjelenését.

Összeállították a délnémetek ellen kiálló magyar válogatottat

Budapestről jelentik: Az MLSz Reichardt Ottó, Kovács Mátyás és Herzog Edvinből álló bizottsága, tegnap este a következőképpen állította össze a február 21-én, vasárnap, a Dél-Németország ellen kiálló válogatott csapatot: Háda (Ferencváros) — Flóra (Nemzeti), Kocsis (Hungária) — Lyka (Ferencváros), Steiner (Újpest), Szalai (Újpest) — Fenyvesi (III. ker. FC), Cseh II. (Hungária), Jakube (Újpest), Ticska (Hungária), P. Szabó (Újpest). Tartalékok: Dénes (Kispest), Nagy (Hungária), Remmer (Bocskai) és Teleki (Bocskai).

O Az aradi Biró Testület vasárnap tartja közgyűlését. Az aradi Biró Testület, az FRPA, vasárnap délelőtt tartja meg rendes évi tisztújító közgyűlését, a Gloria-pályán lévő hivatalos helyiségében. Értesülésünk szerint, a testület tagjai ismét Boz g á n Györgyöt akarják megválasztani elnöknek, aki eddig is a legjobb tudásával és sok jóakarattal vezette az egyesület ügyeit.

O Nemzetközi ping-pong versenyt rendez a Kadima Temesváron. Temesvárról jelentik: A Kadima vezetősége felbuzdulva versenyzőinek sikeres kolozsvári szereplésén, elhatározta, hogy husvétkor nagyszabású nemzetközi ping-pong versenyt rendez, amelyre meghívja a világbajnok magyar játékosokat is. Értesülésünk szerint Aradról a Hakoah 5 versenyzőt küld el Temesvárra, hogy ott a legjobb játékosok ellen vegye fel a küzdelmet.

O Schwartz Sándor a bucaresti-i Macabiban. Schwartz Sándor, a Ripensia tehetséges csatára, aki nemrégiben visszaamatőrizálását kérte és az ősszel a Gloria csapatának tréningjeit vezette, most a bucaresti-i Macabi tréningjén tűnt fel. Bucarestből érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a kitűnő csatár, mint amatőr-játékos, a bucaresti-i Macabiban akar játszani. Schwartz valószínűleg a csapat tréningjét is vállalni fogja. Hogy ezért a munkájáért milyen ellenszolgáltatást fog kapni, azt még nem tudni, de minden bizonnyal nem fog ingyen dolgozni egy olyan ember, mint Schwartz, aki már évek óta a sportból él.

Az egyiknek sikerül, a másiknak nem

A volt tenniszvilágbajnok, Tilden az elmúlt években, amikor még amatőr volt, többször súlyos nézeteltérésekbe keveredett egy ismert amerikai tennisz-bíróval, B. Dwight-tel.

A legutóbbi amerikai profibajnokságon a nagy Bill egyik ellenfele, a híres Burns hiába igyekezett egy jól plaszirozott drive-t elérni, il letőleg elérni még elérte a labdát, de a visszaütésnél irányítani már nem tudta. Így történt, hogy a labda teljes erővel nekivágódott a bírónak. A bíró, akit Burns eltalált, véletlenül éppen Dwight volt. Amikor ordítva az arcához kapott, Tilden jókedvűen átkiáltott ellenfelének:

— Gratulálok! Évekig próbálkoztam ezzel, de egyszer sem sikerült.

A bíró a profitennisz-szövetségnél panaszt emelt Tilden ellen, de Big Bill azzal huzta ki magát az afférből, hogy csak tréfált...

Ismét megszünik

egy régi aradi üzlet

Feloszlik a Schaeffer Henrik-féle évtizedek óta fennálló aradi cég

Egy régi, évtizedek óta fennálló üzlet szűnik meg a közeljövőben Aradon. A Schaeffer Henrik-cég alatt működő uri- és katonai szabóműhelyről, valamint katonai felszerelési üzletről van szó. Schaeffer Henrik halála óta az üzletet özvegye vezette. A mai súlyos viszonyok közepette azonban még egy férfinak is idegölő munka egy üzlet vezetése, úgy hogy özvegy Schaeffer Henrikné — akit rokoni szálak Kolozsvárra fűznek — elhatározta, hogy felosztja üzletét és a közeljövőben Kolozsvárra költözik.

A céget harmincöt évvel ezelőtt alapította Schaeffer Henrik és az három és fél évtizeden át ugyanabban az üzlethelyiségben működött. Az üzlet rövid idő alatt fellendült és részben Schaeffer Henrik üzleti hozzáértésénél fogva, részben pedig annak a szimpátiának következtében, amelynek Schaeffer Henrik Arad társadalmi körében örvendett, a város egyik legkeresettebb szabóműhelye lett. Vevőkörre főleg a katonatisztek köréből rekrutálódott, de a régi aradi arisztokraták és dzsentrik jórésze szintén Schaeffer Henriknél rendeltette ruháit. Híresek voltak azok a díszmagyarok, amelyek Schaeffer Henrik műhelyéből kerültek ki.

Az évek óta tartó gazdasági válság azonban ennek az évtizedes üzletnek is megrendítette az ellenállóképességét, úgy hogy az özvegy helyesebbnek tartja, ha felosztja azt, semhogy minden nap újból és újból szembenézzen az üzlet vezetésének gondjaival. Özvegy Schaeffer Henriknének egyébként Aradon is vannak rokoni kapcsolatai, amennyiben itt él fivére, Anhaltzer Ignác igazgató.

Feloszlik a magyar népjóléti minisztérium

Az ügyosztályokat a főbbi minisztériumok között osztják szét.

Budapestről jelentik: A miniszteri tárcaközi bizottság ma hozott határozatot az ügyben, hogy megszüntetik-e a népjóléti minisztériumot, vagy meghagyják önálló tárcának. A bizottság úgy döntött, hogy a népjóléti minisztériumot felosztja és az egyes ügyosztályait felosztja a hadügy-, a belügy- és a pénzügyminisztérium között. A hadirokkantak ügyei ezentul a hadügy, a közegészségügyi és a közjótékonyági kérdések ezentul a belügy, az OTT, pedig a pénzügyminisztérium hatáskörébe esnek.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

tel.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„A lej stabilizálása egy pillanattig sem forgott veszélyben”

Semmilyen gazdasági körülmény nem indokolja a bankjegyforgalom szaporítását — Nyilvánosságra hozzák a Banca Nationala igazgatósági tanácsának évi jelentését — „Rosszul spekulálnak azok, akik idegen valutába fektetik pénzüket”

Bucurestiből jelentik: Vasárnap, február 21-én tartja meg rendes évi közgyűlését a Banca Nationala. A hagyományokhoz híven az igazgatósági tanácsnak a közgyűlés elé terjesztett jelentését már egy héttel ezelőtt nyilvánosságra hozták.

A jelentés a kora őszi hónapokban bekövetkezett bankválsággal foglalkozik. A masszív betétmegvonások következtében néhány jelentős bank kényszerregeyzséget kért, bár a Banca Nationala jelentős mértékben támogatta őket. Midőn a betétesek a bankokat megrohanták, ezek a jegybankhoz fordultak segítségért. A Banca Nationala 5 milliárd 736 millió lejfel emelte fel a visszleszámitolási tárcát (7 milliárd 379 millióról 13 milliárd 116 millióra), hogy a bankok hitelkérésének eleget tegyenek. Ennek következtében a bankjegyforgalom az elmúlt év folyamán 4 milliárd 146 millió lejfel emelkedett (19 milliárd 604 millióról 23 milliárd 750 millióra.) A törvényes fedezeti aranyt a jelentős arany és devizakészlet segítségével a bankjegyforgalom nagyarányú emelkedése ellenére is sikerült fenntartani.

Belföldi és külföldi aranyvásárlások révén a Banca Nationala aranystokkja az elmúlt év során több mint 400 millió lejfel emelkedett.

A jelentés ezután a lej stabilizációjával foglalkozik:

„A lej stabilizálása egy pillanattig sem forgott veszedelembe és nem fenyegeti veszedelem a jövőre nézve sem. A bankok megbirkóztak volna az általános válság nehézségeivel, ha a betétesek nem siettek volna kivenni pénzüket. 1931. év végére azonban a pánik szeren-

csésen elült és meglegegedéssel állapítottuk meg, hogy több bank visszakapta összes betéteit, amelyeket kiváltak. Mindenki vegye tudomásul, hogy azok, akik idegen valutába fektetik pénzüket, ugyanolyan csalódásoknak vannak kitéve, mint az angol font birtokosai. Minden idegen valuta rizikóval jár s még az a hátránya is megvan, hogy a helyzet súlyosbodása esetén az állam meg fogja találni a módját annak, hogy az a polgár, akinek bizalma volt a nemzeti pénzhez, ne kerüljön hátrányos helyzetbe az idegen valutát vásárlóval szemben.”

A következő sorok a Banca Nationala pénzügyi politikájának irányvonalát szögezik le. Azok számára, akik egy pillanattig is hittek abban, hogy a Banca Nationala más aranypolitikát fog inauguralni, mint a Banque de France, ez a program bizonyára súlyos csalódást fog okozni:

„Amikor a valutánk stabilizálva van, amikor semmilyen gazdasági körülmény nem indokolja a bankjegyforgalom növelését, amikor a Banca Nationala szigorúan keresztülvizsgálja a stabilizációs tervet előírásait, még csak gondolni sem lehet arra, hogy ne használjuk ki ezen kedvező körülményeket. Még csak gondolni sem lehet arra, hogy veszedelmes és bizonytalan változásokat kezdeményezzünk. A stabil valuta belső biztonságot nyújt és biztosítja az egyenlőséget a külső árucserében. Természetellenes és igazságtalan volna lemondani arról a nyugalomról, amelyet a magánosok s az állam oly nagy áldozatai árán teremtettünk meg.”

Veszélyben a Magyarország felé irányuló román petroleumexport

Korodi Sándor, a Magyar Külkereskedelmi Intézet vezérigazgatója

Budapestről jelentik: Erősen tartják magukat azok a hírek, hogy a magyar és az orosz külkereskedelmi képviselők között tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a magyar petroleumszükséglet fedezésére orosz petroleumot importáljon Magyarország.

Miután a magyar petroleumszükségletet ezideig közel száz százalékban a román petroleumipar látta el, román petroleumipari körökben érthető feltűnést keltettek ezek a hírek.

Korodi Sándor, a Magyar Külkereskedelmi Intézet vezérigazgatója, aki az oroszokkal a tárgyalásokat folytatta, a kérdéssel kapcsolatban a következőképpen nyilatkozott:

— Tény az, hogy orosz kezdeményezésre tárgyalások indultak meg az oroszok berlini külkereskedelmi képviselétével arravatkozólag, hogy a jövőben a magyar petroleumszükségletet orosz petroleummal fedezzük. Arról azonban, hogy ezek a tárgyalások milyen irányban folynak, ebben a pillanatban még nem nyil-

latkozhatom. Még abban az esetben sem tehetném azt, ha tudnám, hogy ezzel a nyilatkozattal a román petroleumipart megnyugtathatnám. A vezetésem mellett megindult tárgyalások egyébként is még igen kezdetleges stádiumban vannak.

Korodi Sándor vezérigazgató nyilatkozata amint az a fentiekből is kitűnik, legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a román petroleumipart megnyugtassa. Annál kevésbé, mert beavatott forrásból szerzett információink szerint az oroszok mellett, hogy készpénzületek helyett hailandók kompenzációs alapon megszervezni ezt a kétségkívül igen jelentős üzletet, még az árakban is nagy engedményeket tesznek.

— **Aszfaltozzák a Szent Antal-uccát.** Az aradvárosi interimár-bizottság mai ülésén foglalkozott a Strada Sincal—Szent Antal-uccai lakosok kérésével, akik az ucca aszfaltozási munkálatait sürgették meg a város mérnöki hivatalánál. Muresan János városi főmérnök előterjesztette jelentését, amelyben bemutatta kalkulációját is az ucca aszfaltozására vonatkozólag. Kifejtette, hogy abban az esetben, ha csupán az ucca gyalogjáróit aszfaltozzák ki, a munkálatok 89.118 lejbe kerülnek, ha pedig az uttestet is aszfalttal borítják be, akkor a szükséges összeg a 120.000 lejt közelíti meg. Előadta, hogy az ucca érdekelt telektulajdonosai hajlandóak a költségeket ötven százalékban viselni. Az Interimár-bizottság megadta a hozzájárulását az egész ucca aszfalttal való beburkolására.

Rheumatikus Fájdalmat

lehet szüntetni

Egyetlen mindegy, hogy ízületi vagy izom-fájdalomról van-e szó, Sloan's Liniment azonnal megszünteti. Masszírozás felesleges, Sloan's Liniment azonnal behatol, melegít, enyhít. Ne szenvedjünk — tartsonk készletben állandóan egy kis üveggel ebből a szerből. Sloan's alkalmas rheuma, szába, ischia, háttájaa, fiar-modás, törés és minden nemű izomfájdalom ellen.

Egy üveg ára 75 Lel. — megöli a fájdalmat

SLOAN'S LINIMENT

Adóvallomási kötelezettségnek nem mindenki tett eleget Aradon

Az aradi pénzügyigazgatóság összeállította a vallomási izek kimutatását

Az aradi pénzügyigazgatóság adóhivatalai most állították össze az adóvallomási izek kimutatását, amelyből megállapítható, hogy az idén benyújtott vallomások száma körülbelül megfelel az elmúlt évben beadott vallomások számának. A kimutatásból a pénzügyigazgatóság azt állapította meg, hogy azok a cégek, amelyeknek évi jövedelme meghaladja a 150 ezer lejt, tehát nem esnek a patenta fixa törvény rendelkezése alá, ezek igen kevesen tettek eleget adóvallomási kötelezettségüknek.

A törvény idevonatkozó rendelkezése szigorú utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy az adókievések alkalmával megállapított adóvallomási hiányt a megállapított adóösszegek egynegyed részével kell büntetni. A benyújtási határidő február 15-ikén lejárt, tehát a vállalatok vallomásaikat hivatalosan már nem fogadhatja el a pénzügyigazgatóság. Mivel a nagyvállalatok részére megállapított határidő csak 28-án jár le, ajánlatos, ha a kisebb ipari vállalatok is benyújtják adóvallomásaikat, mert a bizottság az izeket információ szempontjából veszi tekintetbe.

A köztisztviselők fizetése

Megérkezett Aradra a belügyminisztérium költségvetése

Az aradi pénzügyigazgatósághoz ma érkezett le a belügyminisztérium költségvetése, amely a belügyminisztérium kötelékébe tartozó tisztviselők fizetéseit állapítja meg. Az új költségvetés szerint, a fizetések mintegy 15 százalékkal alacsonyabbak az elmúlt évi fizetéseknél és azok a következők: miniszter havi fizetése 33.800 lej, prefektusé 19.150 lej, főbíróé 9500 lej, titkáré 3150 lej, jegyzőé 2200—4600 lej.

A rendőrség kötelékébe tartozó tisztviselők fizetése a következő: rendőrkezes 10.350—9500 lej, titkáré 7450—8150 lej, rendőrfőnök 8150—7650 lej, komiszár 5000—5250 lej, komiszárhelyettes 3050—3200 lej, detektív 2800—2500 lej, irodafőnök 3650—6200 lej, irodafőnök-helyettes 3200—3300 lej, rendőrtisztviselő 2500 lej. A költségvetés a rendőrségénél két csoportot különböztet meg, városi és megyei kategóriát. A megyei kategóriánál a fizetés átlagosan 6 százalékkal alacsonyabb, mint a városi tisztviselőknél.

— Tízmillió lej az aradmegyei utak javítására. Dumitrescu temesvári vezérfelügyelő ma délelőtt megjelent dr. Serbanu György megyei prefektus kabinetjében. Dumitrescu vezérfelügyelő, aki a temesvári utépitési hivatal részéről jelent meg, megköszöntögegy tizmillió összeg folyósítását sürgette a megyei közigazgatás vezetőjénél, az aradmegyei utak kijavítására. A megyei prefektus bejelentette, hogy a költségvetés kereteinek megfelelőleg, intézkedni fog, hogy a szükségelt összegek az utjavítási munkálatok rendelkezésére álljanak.

Bucurestibe utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

- „Hotel Stanescu”—val szemben (Str. Regalan.)
- Calea Victoriei, Picadily-kávéházzal szemben.
- Calea Victoriei és Boulevardul Academie mindkét sarkán.
- „Athene Palace” szállodával szemben levő sarkokában.
- „Grand Hotel”—lel szemben, a főposta sarkán.

Szebenben meggyilkoltak egy főhadnagyot

A gyilkossággal egy diákot és egy kereskedőt gyanúsítanak.

Szebenből jelentik: Nagy megdöbbenést keltő gyilkosság történt ma éjszaka Szebenben. A reggeli órákban ugyanis istótüzként terjedt el a városban a hír, hogy Cornéliu Campeanu főhadnagyot, a 16-ik lovassereg tisztjét meggyilkolták.

A szerencsétlen végű fiatal ember holttestét ma a kora reggeli órákban a járőrekek fedezték fel a Pesarilor-utcában lévő „Royal”-szálloda épülete előtt. Azonnal értesítették a hatóságokat és úgy a rendőrség, mint a hadsereg részéről bizottság szállott ki a helyszínre. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a főhadnagyot egy Höchman nevű diák és egy Schnell nevű szebeni kereskedő gyilkolták meg. A főhadnagy a késő hajnali órában lakására igyekezett és amikor a Royal-szálloda elé ért, akkor támadták meg. Höchman diák, aki Németországban folytatja tanulmányait és jelenleg szabadságon van, egy kemény tárggyal végzett áldozatával. Amikor az áldozat az első ütés után még nem esett el, Schnell kereskedő lefogta, majd a diák megegyeztetten fejbavágta. A főhadnagy ekkor elvesztette eszméletét és végig vágódott a földön.

A két gyilkost az ügyészség még a déli előtt folyamán letartóztatásba helyezte. Kihallgatásuk alkalmával állhatatosan tagadták és hallani sem akarnak arról, mintha a gyilkosságot ők követték volna el. A hatóságoknak azonban az a véleményük, hogy minden valószínűség szerint ők a tettesek, mert már idáig is több bizonyíték van ellenük. A gyilkosság Szebenben nagy részvétet és megdöbbenést váltott ki, annál is inkább, mert Cornéliu Campeanu főhadnagy a szebeni unitársaságoknak közkedvelt tagja volt. A nyomozás erőteljesen folyik.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, FEBRUÁR 17.

Bucaresti, 19. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Dinicu zenekar. Könnyű és román zene. 19.10. Rádiózenekar. 20.30. Opera. — Budapest. 10.15. Az 1. honvédegyezred hangversenye. 1. Déli harangszó. 1.05. Vörös Misi és cigányzenekarának hangversenye 5. Divatsevegés. 6. „Csokonai Vitéz Mihály”. Felolvasás. 6.25. Hangverseny. 8. Olasz nyelvoktatás. 8.30. „A magyarság történelmi küzdelmei a Balkánnal”. 9. Egyfelvonásosok a Studióból. Majd utána: zalaegerszegi Horváth Rezső és cigányzenekarának hangversenye a Bodó kávéházban. — Bécs. 12.30. Buchbinder négyes. 13.40. Hubermann lemezek. 14.10. Operett zene. 17.30. Cervetto: D-dur szonáta. 18. Fuchs Róbert zeneszerző művei. 20.40. Mamowarda József dal- és áriaest. 21.15. Goethe: Pandora c. műve. 22.50. Pfleger fuvózenekar. 24. Párasztbál. — Belgrád. 11.45. Gramofon. 12.20. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 21. Cvejics és Jankovecs operáiról. 21.30. Zágráb. 23.50. Cigányzene. — Berlin. 17.30. Könnyű zene. 20.15. Divatos táncok. 22.10. Szimfonikus hangverseny. 23.45. Könnyű zene. — Brinn. 16.30. Borisen énekesnő ártái. 20.05. A 43. gyalogezred fuvózenekara. — Langenberg. 21. Fuvólától a dobig. E. 21.30. Exotikus tarka est. 23.05.—1. Szórakoztató és tánczene. — Milano. 17.55. Kamarazene. 20.05. Könnyű zene. 21.30. Gramofon. —

Prága. 12. Gramofon. 16.30. Dalest. 17.10. Mor. Ostrava. 19. Gramofon. 21. A cseh filharmonikusok hangversenye. Hegedű Novák István. — Róma. 18.30. Cosa szopránénekesnő. 18.45. Szórakoztató zene. 21. Gramofon. 22. Opera. — Stuttgart. 18.05. Szórakoztató zene. Táncor. 20.35. Szórakoztató zene. 21.15. Tudod-e Goethét élvezni? — Varsó. 16.50. Gramofon. 18.35. Könnyű zene. 20.35. Gramofon. 21.15. Ukrán népdalok. 22.15. Soetens Róbert hegedűjátéka. 24. Tánczene.

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 18.

Bucaresti, 13. Gramofon. 18. Dinicu zenekar. 19.10. Dinicu zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Stefanovici tenorénekes. 21.20. Szimfonikus hangverseny. Rogalsky vezényel. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Orcsá balalajka zenekar. 5. A „Rádióélet” felőrája: Kritika a kritikáról. 6. Modern konyhavezetés. 6.30. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 7.20. Angol nyelvoktatás. 7.45. Az „Acélhang” dal-egyesület hangversenye. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése. „Szótketés a szerályból.” Énekes játék 3 felvonásban. Zenéjét szerzte Mozart. Majd: His Master's Voice gramofon hangverseny. — Bécs. 12.30. Geiger zenekar. 13.40. Baptistini-jelmezek. 14.10. Gramofon. 16.30. Duchek Grete ének- és Alt Margit zongoraművésznők hangversenye. 18. Gramofon. 18.45. Híres művészek gramofon lemezei. 21.05. Az udvari zenész, 3 felvonásban, zenés hangjáték. 3.35. Haupt zenekar és Holzer jazz. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 12.20. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 18. Népdalok. 18.30. Citerazene. 21.30. Beethoven: Vonósnégyes. — Berlin. 17.30. Dalok. 18. Zongora játék. 19.25. Komor Géza zenekara. 20.10. Szórakoztató zene. 21. Planquette: Rip van Winkle, operett. 24—1.30-ig tánczene. — Brinn. 13.45. Rádiózenekar. 16.30. Lévy cimbalomművész. 21. A felkelő nap országa, hangverseny. — Heilsberg. 17.15. Könnyű zene. 21. Berger Vilmos kar. dala. Közreműködik: Ferenczy Ilonka. 22.50. Rusy Magda zongorázik. — Krakkó. 21.15. Hangverseny a zsinagógából. — Milano. 17.55. Jazz. 20.05. Könnyű zene. 22. Opera. — Róma. 18.30. Talamona szopránénekesnő dala. 18.45. Szórakoztató zene. 22. Szimfonikus hangverseny. — Svájc. Aleman adó. 16.30. Rádiózenekar. 17. Rádiónégyes. 19.30. Dajos Béla és Tauber R. gramofon lemezei. — Varsó. 13.35. A filharmonikusok fj. hangversenye. 17.40. Gramofon. 18.35. Délutáni zene. 20.35. Gramofon. 21.15. Könnyű zene. 23.30.—1. Tánczene.

Az Aradi Közlöny

lőteri kiadóhivatala

Bul. Regina Maria 19., a Minorita-templommal szemben. Telefon 151.

Apróhirdetéseket este 9 óráig elfogadunk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lei vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40. vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszlevéllel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok keljes levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

APRÓHIRDETÉSEKET ESTE 9 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

KIFUTÓ leányt azonnal felveszek. Balgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

LAKÁS.

NEGYSZOBAS modern, erkélyes II. emeleti lakás kiadó, v. Bathány-ucca 11., Kohn-ház.

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny főkiadó-jában a Minorita templommal szemben. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 300

KETSZOBAS, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBAS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 200

Kiadó

I-ső emeleti ur lakás

a v. Salacz-ucca 9. sz. házban 2 elő- és 2 fürdőszobával, amelyből egy elő- és fürdőszobás garçon lakás elkülöníthető. Bővebbet: a ház mesternél. 501

4 szobás lakás,

első emeleten, parkettás, modernül festve, másolva, cserépkályhakkal, elsőrendű fürdőszobaberendezéssel, teljesen izolált tágas pincével és padlással, szűrítő felszereléssel. kiadó május 1-től, Szabadság-tér 21.

VÉTELESELADÁS.

TELJESEN jó rádió és cserépkályha, sürgősen eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 437

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház mesternél.

ZONGORÁK, vitrinek, antik komódok, asztalok, szekrények, tükrök, komplett szobaberendezések, értékes festmények, villanylámpák, függönyök, storeok, gobelin képek, lőszormatrac, Biedermayer szalónok, könyvek, felitálak, külön kredenc, mini tükrök, ágyak, gyermekkoszt, gyermekágy, jégszekrény, márványasztal, 8-os és 12-es alpaca evőeszközök, gramofon, rádió, dísz tárgyak stb. eladók, SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

KERSEK megbízóim részére Zeiss-látócsövet, ásványgyűjteményt, 12 személyes ezüst evőeszközt és étkező szervizet, ezüst hávós kanalakat, gyári és keleti szőnyegeket, szeszlonokat, ezüst tárgyakat, értékes festményeket, vitrineket, antik órákat, antik komódokat, márkás porcellánokat, régi haranghuzókat, dísz tárgyakat, régi műtárgyakat, stb. stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

ÜZLETEK.

EGYEDÜLÁLLÓ, intelligens ur konkurrenclamentes vállalatához társnót keres 20.000 lej tőkével „Gazdag tavasz” jellegre a főkiadóhivatalba.

Nagy üzlethelyiség,

parkettás, teljes berendezéssel (üveg-óégtábla, világító reklam, parkettázott kirakat, tükrökkel, villanyfüggőkkel, pulatok, kassza és álványzatok koményfából, belső tükrök, karosszék, velours fatoszlonyeg, teljes villanyfelszerelés) kiadó Szabadság-tér 21. Ugyanott kisebb üzlethelyiség.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában.

INGATLAN.

HAROMSZOBAS magánházat, villany, vízvezetékekkel 150.000 Lejig azonnali készpénzfizetés mellett megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérek. 100

KÜLFÖLFEK.

ELVESZETT ridikül, szürke a Minorita templomtól a v. Forray-uccáig. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le az Aradi Közlöny kiadó-jában. 200

HIRDESSZEN

a 47 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.